TIETOA PROJEKTISTA | TUTKIMUS KEHITTÄMISEN TUKENA

Opiskelijan saumaton opintopolku

OPISKELUN ALKUVAIHE | TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN | TYÖLLISTYMISEEN TAI JATKO-OPINTOIHIN

TYÖKIRJA OPISKELIJALLE | TYÖKIRJA AMMATTILAISELLE

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto
Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

SamPo opiskelijan saumaton opintopolku

Tervetuloa!

Verkkojulkaisusta saat tietoa, työvälineitä ja kehität osaamistasi opiskelijan osallisuuden, saumattoman opintopolun ja moniammatillisen ohjauksen kehittämiseen. Materiaali on tarkoitettu opetuksen ja ohjauksen sekä kuntoutus-, hoito ja muiden palveluiden henkilöstölle ja johdolle, jotka työskentelevät erityistä tukea tarvitsevien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kanssa. Materiaalia voivat hyödyntää myös opiskelijat itsenäisesti tai yhdessä ohjaavan ammattilaisen kanssa. Toimintamallit on kehitetty ammatillisessa koulutuksessa, mutta ovat hyödynnettävissä eri koulu- ja opiskeluasteille.

Verkkosivusto on tuotettu SamPo opiskelijan saumaton opintopolku -projektissa 1.2.2021–31.12.2023 (ESR).

jamk | JYPAO Jyväskylän palvelualan opisto | poke Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto | sedu | Ammattiopisto SPESIA

▷ Tietoa projektista

Tietoa projektista

Yhteystiedot:

Verkkomateriaalin kehittämisalustana on toiminut Sampo Opiskelijan saumaton opintopolku –projekti (1.2.2021-31.8.2023 ESR).Projektin tavoitteena oli edistää ammatillisen koulutuksen erityistä tukea ja hoito- ja kuntoutuspalveluja tarvitsevan opiskelijan opintoihin kiinnittymistä, opiskelun edistymistä ja työllistymistä opiskelijan osallisuutta tukevaa moniammatillista ohjausta kehittämällä.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoista osa tarvitsee erityistä tukea ja yksilöllistä ohjausta sekä kuntoutus- ja hoitopalveluja opiskelun, hyvinvoinnin ja työllistymisen tueksi. Näillä opiskelijoilla on erityinen riski opintojen keskeytymiseen ja vaikeuksia työllistymisessä. Ammatillinen koulutus ja kuntoutus- ja hoitopalvelut voivat jäädä irralliseksi, jolloin opiskelija voi näyttäytyä vain palveluiden kohteena eikä aktiivisena toimijana. Tämä korostuu erityisesti erilaisissa opiskelun nivelvaiheissa, kuten opiskelun aloittamisessa ja opintoihin kiinnittymisessä, työpaikalla oppimisessa ja siirtymisessä työllistymiseen tai jatko-opintoihin.

Projekti toteutettiin opiskelijapilotteina kolmessa yleisessä ammatillisessa oppilaitoksessa ja yhdessä ammatillisessa erityisoppilaitoksessa Keski-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla. Projektia koordinoi ja toimintatutkimuksesta vastasi Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jokaisessa oppilaitoksessa toimi projektitoimijatiimi, joka toteutti pilotteja oppilaitoksessa ja osallistui sekä kehittämistyöhön että toimintatutkimukseen.

Kehittämistyö oli opiskelijalähtöistä yhdessä kehittämistä ja osaamisen jakamista. Kehittämistyöhön kutsuttiin mukaan oppilaitoksen opiskelijoiden tukitahojen ja johdon edustajia sekä toimijoita oppilaitoksen ulkopuolelta. Opiskelijapilotit toteutettiin TUVA-koulutuksessa ja ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Pilotointeja tukivat hankkeen yhteiset työpajat, kehittämispäivät ja webinaarit. Nivelvaiheisiin liittyvät pilotoinnit toteutettiin kaksivaiheisesti: ensimmäisen vuoden aikana kertyneiden kokemusten pohjalta luotiin alustavat toimintamallit, joita edelleen kehitettiin ja juurrutettiin oppilaitosten toimintaan toisena lukuvuonna

Kevät 2021	Syksy 2021	Kevät 2022	Syksy 2022	Kevät 2023	Syksy 2023
Opiskelijapilotti: Opintojen aloitus			Opiskelijapilotti: Opintojen aloitus		
Opiskelijapilotti: Opintojen aloitus			Opiskelijapilotti: Opintojen aloitus		
Opiskelijapilotti: Työllistymiseen tai jatko-opintoihin siirtyminen			Opiskelijapilotti: Työllistymiseen tai jatko-opintoihin siirtyminen		
Kehittämistyötä tukevat työpajat, kehittämispäivät, webinaarit					
Projektin tavoitteiden, toimenpiteiden, vaikuttavuuden arviointi ja jatkuva kehittäminen					
Vaikuttavuuden arvioinnin ja kehittämisen tehostaminen toimintatutkimuksena					
Oppilaitoskohtainen suunnitelmallinen kehittämis- ja reflektiotyö sekä toimintakäytänteiden uudistaminen oppilaitoksissa projektitoimijoiden yhteistyönä, opiskelija- ja työyhteisökohtaisesti, verkostoissa sekä yhteisissä reflektio- ja kehittämispalavereissa johdon kanssa.					
Toimintamallien rakentaminen		Juurruttaminen oppilaitoksiin		Levittäminen	

Projektissa luotiin Opiskelijan saumaton opintopolku –toimintamalli, jossa kuvataan, miten voidaan edistää opiskelijan osallisuutta ja itsenäistä toimijuutta oman opintopolkuunsa sekä kehittää ohjaus-, opetus- ja kuntoutus- ja hoitopalvelujen tuottajien ja muun tukihenkilöstön yhteistyötä ja moniammatillisen ohjauksen käytänteitä ja osaamista. Mukana olleet oppilaitokset kehittivät laaja-alaisesti erityisen tuen ja moniammatillisen ohjauksen prosesseja ja käytänteitä. Vaikutusten arvioinnin ja kehittämisen tehostamiseksi projektiin sisällytettiin toimintatutkimus.

YHTEYSTIEDOT:
Jyväskylän ammattikorkeakoulu (Hyvi, AOKK) koordinointi
projektipäällikkö Merja Kurunsaari, merja.kurunsaari@jamk.fi
asiantuntija Seija Eskola seija.eskola@jamk.fi

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylän toimipiste, projektikoordinaattori Maarit Sorjonen, maarit.sorjonen@spesia.fi
Jyväskylän palvelualan opisto, Jypao, projektikoordinaattori Riitta Rantamaa, riitta.rantamaa@jypao.fi
Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto, POKE, projektikoordinaattori Anna-Maija Koskenlahti, anna-maija.koskenlahti@poke.fi
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä, Sedu, projektikoordinaattori Elina Forslund, elina.forslund@sedu.fi

YHTEISTYÖTAHOT:
Etelä-Pohjanmaan TE-palvelu keskus
Irti Huumeista ry
Jyväskylän oppilas- ja opiskelijahuolto
Keski-Suomen hyvinvointialue - opiskeluhuolto
Jyväskylän yliopisto (erityispedagogiikka)
Kela (etuuspalveluiden lakiyksikkö, kuntoutuspalveluiden ryhmä)
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (lääkinnällinen kuntoutus)
Työ- ja toimintakyvyn arviointi
Mielenterveyden keskusliitto
Kuntoutussäätiö (oppimisen tuen keskus)
Seinäjoen kaupungin ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon palvelut

Lisäksi alueellisia yhteistyötahoja

Tutkimus kehittämisen tukena

Tutkimus kehittämisen tukena

Tutkimus kehittämisen tukena

SamPo -projektiin liittyvän toimintatutkimuksen avulla on arvioitu toimenpiteiden vaikutuksia, tarkennettu ja ohjattu reaaliaikaisesti projektin kehittämistyötä sekä toimintojen juurruttamista. Kuviota klikkaamalla saat lisätietoa.

Toiminta-tutkimus SamPo projektissa | Tulokset ja johtopäätökset | Artikkelit ja opinnäytetyöt | Osallisuus, moni-ammatillinen yhteistyö ja erityinen tuki

Toimintatutkimus SamPo -projektissa

SamPo -projektiin liittyvä toimintatutkimus toteutettiin osana projektin kehittämistoimintaa. Lähtökohtana on toiminta, jonka aikana muutosta voi tapahtua sekä osallistujissa että toimintaympäristöissä. Tutkimus toteutettiin opiskelijan kriittisten nivelvaiheiden piloteissa ja yhteiskehittämisenä oppilaitosten projektitoimijoiden kanssa.

Tutkimuksen päätavoitteena on edistää opiskelijan osallisuutta moniammatillista ohjausta kehittämällä. Tutkimuksessa selvitettiin, miten opiskelijoiden osallisuus on muuttunut ja millainen moniammatillinen ohjaus ja yhteistyö edistää opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta.

Tutkimukseen ja kehittämistyöhön osallistuivat SamPo -projektin pilottiopiskelijat (n= 64 opiskelijaa) ja heitä ohjaavat oppilaitosten työntekijät ja muut opiskelijan ohjaukseen osallistuvat moniammatilliset työntekijät (n=84) sekä projektitoimijat (n=16).

Tutkimusaineisto sisältää pilottiopiskelijoiden ja työntekijöiden kyselyt (pilottien päättyttyä A- ja B vaiheessa), opiskelijoiden verkostokartat sekä projektitoimijoiden kyselyt (4 kpl) ja yksittäisten pilottiopiskelijoiden teemahaastattelut sekä pilottiopiskelijoiden moniammatilliset ohjauskeskusteluvideot. Tutkimuksessa kerättiin sekä laadullista että määrällistä aineistoa.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun eettinen toimikunta on suorittanut tutkimuseettisen ennakkoarvioinnin tutkimukselle (2021) ja kaikilta tutkimukseen osallistuneilta on saatu kirjallinen tutkimuslupa.

Toimintatutkimuksen prosessi eteni SamPo -projektin kehittämisprosessin mukaisesti (Kuvio 1.). Käytännön toimintojen kehittäminen toteutui SamPon osatoteuttajaoppilaitosten opiskelijapiloteissa ja oppilaitoskohtaisissa ja koko projektin yhteisissä erilaisissa projektitiimin kehittämiskokouksissa. Tutkimuksen tuloksia hyödynnettiin hankkeen jatkokehittämiseksi yhteisissä verkoston työpajoissa.

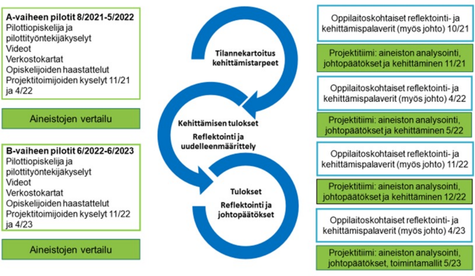

Kuvio 1. SamPo -projektin tutkimus- ja kehittämisprosessi.

Toimintatutkimuksessa oleellista on reflektiivinen toiminta. Tutkimukseen osallistuivat keskeisesti oppilaitosten projektitoimijat, jotka tarkastelivat kriittisesti toimintatapojaan ja toimintaansa vaiheittain kerätyn tutkimustiedon avulla. Heitä aktivoitiin teoretisoimaan ja reflektoimaan ja muuttamaan toimintatapojaan yhteisvastuullisesti opiskelijoiden ohjauksessa, työntekijöiden välisessä yhteistyössä oppilaitoksen sisällä ja ulkopuolisten tahojen kanssa sekä toiminnan kehittämisessä oppilaitostasolla. Näin tutkimuksessa mahdollistettiin kaikkien projektiin osallistuvien toimijoiden osallistaminen ja vaikuttaminen toimintojensa kehittämiseen.

Tutkimuksessa toteutettiin opiskelun kolmen eri nivelvaiheen opiskelijapilotit kahteen kertaan. Aina pilotin loputtua kerättiin tutkimusaineistoa, jotta siitä tehdyn analyysin tulosten perusteella voitiin kehittää toisen vaiheen pilotteja.

Tutkimuksen tuloksia hyödynnettiin projektin toteutuksessa ja toiminnan kehittämisessä. Tutkimustulokset kuvataan osaksi projektin vaikuttavuuden arviointia ja raportointia.

Tulokset ja johtopäätökset

Tulokset ja johtopäätökset julkaistu SamPo-hankkeen verkkosivuilla.

Artikkelit ja opinnäytetyöt

Opinnäytetyöt

SamPo -projektin tutkimusaineistosta on tehty kaksi opinnäytetyötä.

Siitonen, T. 2022. Osallisuutta edistämässä: käsityksiä ja kokemuksia erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan osallisuudesta. Opinnäytetyö, AMK. Syyskuu 2022. Terveys- ja hyvinvointialat. Fysioterapeutti (AMK). Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Laurikainen, M. ja Pasanen, S. 2023. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan osallisuus ammatillisen koulutuksen opintopolulla: monimenetelmäinen tutkimus osallisuuden kuvauksista SamPo-projektin aikana. Opinnäytetyö, AMK. Kesäkuu 2023. Terveys- ja hyvinvointialat. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK). Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Julkaisun pysyvä osoite on https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023060823069

Laurikainen, M. ja Pasanen, S. 2023. Opiskelijan osallisuus moniammatillisessa yhteistyössä – tutkimus SamPo-projektista (webinaari)

Artikkelit

Eskola, S. ja Kurunsaari, M. 2024. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan osallisuuden edistäminen ammatillisessa koulutuksessa. (julkaisuprosessissa)
Kurunsaari, M. ja Eskola, S. 2024. Opiskelijan osallisuutta edistävä moniammatillinen yhteistyö ja ohjaus (julkaisuprosessissa)

Osallisuus, moniammatillinen yhteistyö ja erityinen tuki SamPo -projektissa

Tutkimuksessa peruskäsitteinä ovat opiskelijan osallisuus, moniammatillinen yhteistyö ja erityinen tuki.

Osallisuus

Osallisuus laajana määritelmänä on henkilön osallisuutta omassa elämässään, yhteisöissään ja vaikuttamisen prosesseissa sekä osallisuutta yhteisestä hyvästä (THL 2023). SamPo -projektissa osallisuudella tarkoitetaan opiskelijan osallisuuden kokemusta omassa opiskelussaan ja elämässään (Isola ym. 2017, Jauhola ja Kortelainen 2018). Tämä tarkoittaa opiskelijan mukaan ottamista, osallistumista ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan opiskeluun liittyvään päätöksentekoon. Osallisuus on henkilökohtainen kokemus ja toteutuu moniammatillisessa yhteistyössä yhteisen tiedon rakentamisena ja tuottamisena. (vrt. Leemann & Hämäläinen 2015; Isola ym. 2017.)

Yksilön osallisuuden kokemus liittyy oleellisesti psykologisiin perustarpeisiin: omaehtoisuuteen eli autonomiaan, kyvykkyyteen ja yhteisöllisyyteen (Martela 2014; Ryan & Deci 2020). Kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista, kyvykkyydestä oppia ja yhteisöllisyydestä edistävät hyvinvointia ja oppimista. Salmi ym. (2020) tutkivat ammatillisen koulutuksen opiskelijoita, joilla on oppimisvaikeuksia. Tutkimuksen mukaan omaa yrittämistä ja itsenäisyyttä korostava minäkuva edisti kiinnostuneisuutta opiskeluun ja johti hyviin oppimistuloksiin. Toimijuus on osin osallisuuden rinnakkainen käsite, jolloin painotus on opiskelijan omassa aktiivisessa toiminnassa, opiskelun ja kuntoutumisen suunnittelussa sekä toteuttamisessa (Autti-Rämö ym. 2022; Salminen, Rajavaara ja Ylinen 2021).

SamPo -projektissa opiskelijan ja työntekijöiden vuorovaikutussuhdetta osallisuuden edistymisessä kuvataan osallisuuden portaina (Kuvio 2). Portaat havainnollistavat opiskelijan osallisuuden toteutumista ja työntekijän osallisuutta edistävän edistävää vuorovaikutusta. Osallisuutta edistävässä vuorovaikutuksessa kuunnellaan toisia ja mahdollistetaan kaikkien vaikuttaminen. Projektissa tarkastellaan opiskelijan mahdollisuutta osallistua oman opintopolkunsa suunnitteluun ja päätöksentekoon. Osallisuuden portaiden kuvaamisessa on hyödynnetty soveltaen eri tutkijoiden kehittämiä malleja (Arnstein 1969; Hart 1997; Kinnunen 2021; Känkänen ym. 2022).

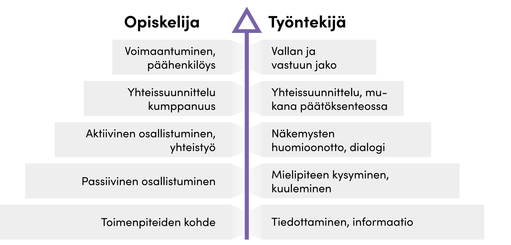

Kuvio 2. Osallisuuden portaat (SamPo -projekti 2023).

Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillisuudella tarkoitetaan SamPo -projektissa opiskelijan (ja huoltajan) ja ammattilaisten välistä yhteistyötä, joka toteutuu oppilaitoksen sisällä tai oppilaitoksen ja muiden organisaatioiden välillä (Jeglinsky 2022; Nykänen 2010). Moniammatillisuuden lähikäsitteitä ovat monialaisuus, moniasiantuntijuus ja monitoimijuus (Jeglinsky ym. 2022). Opiskelijalla tulisi olla tasavertainen asema moniammatillisessa yhteistyössä ja opiskelijan osallisuutta ja päähenkilöyttä olisi korostettava kohteena olemisen sijasta (kts. Autti-Rämö 2022; D'amour ja Oandasan 2005; Nykänen 2010). Opiskelijoiden ongelmissa on usein kysymys monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta, joten ongelmaan puuttuminen ja sen ratkaiseminen vaatii erilaisia näkökulmia ja ammatillisia taitoja (Kuure ja Lindman 2018). Näissä tilanteissa moniammatillinen yhteistyö mahdollistaa tiedon nopean saannin ja siirtämisen, toimenpiteiden koordinoinnin sekä opiskelijan kokonaisvaltaisen tukemisen sekä tuen jatkuvuuden.

Erityinen tuki

Ammatillisen koulutuksen opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee oppimisvaikeuden, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisellä tuella tarkoitetaan suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä ja tarvittaessa arvioinnin mukauttamista. Erityinen tuki perustuu opiskelijan valmiuksiin ja tavoitteisiin. Erityisen tuen tarkoituksena on myös edistää kokonaiskuntoutusta yhdessä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 §64).

Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti samoissa opiskelijaryhmissä muiden kanssa. Erityinen tuki suunnitellaan ja toteutetaan osana yksilöllistä opintopolkua opiskelijan (ja alaikäisen opiskelijan huoltajan), opettajien, erityisopettajan tai muun ohjaushenkilöstön yhteistyönä. Tarvittaessa mukana on myös opiskelijan kuntoutustahojen edustajia. Usein opiskelija tarvitsee myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon palveluja ja monialaista ja –ammatillista yhteistyötä. Erityinen tuki ulottuu opiskelijan tarpeen mukaan myös työpaikalle, jolloin opiskelijan työpaikkaohjaaja osallistuu tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Uraohjaus on tärkeä osa erityistä tukea tarvitsevan opintopolkua. Myös työllistymiseen tai jatko-opintoihin siirtymiseen voidaan tarvita erityistä tukea (ks. Goman ym. 2021. Erityinen tuki voimavaraksi. Arviointi ammatillisen koulutuksen erityisestä tuesta. KARVI. https://karvi.fi/wp-content/uploads/2021/12/KARVI_1721.pdf; Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa. Ohjeet ja materiaalit. ePerusteet. Opetushallitus. https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammatillinen/4426603/tiedot.).

Jokaiselta opettajalta edellytetään osaamista erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaamiseen. Erityisopettajalta edellytetään näin olleen entistä enemmän asiantuntijuutta erityisen tuen suunnittelussa ja seurannassa, muiden opettajien tukena olemisessa ja moniammatillisissa yhteistyöverkostoissa toimimisessa sekä myös inklusiivisten ja esteettömien oppimisympäristöjen ja käytäntöjen kehittämisessä. (Goman ym. 2021. Erityinen tuki voimavaraksi. Arviointi ammatillisen koulutuksen erityisestä tuesta. KARVI.)

Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa. Ohjeet ja materialait. ePerusteet. Opetushallitus.)

Vaativa erityinen tuki

Vaativana erityisenä tukena järjestetään koulutusta opiskelijoille, joilla on vaikeita oppimisvaikeuksia taikka vaikea vamma tai sairaus, joiden vuoksi opiskelija tarvitsee yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista erityistä tukea. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 65§). Vaativa erityinen tuki on lainsäädännössä linjattu niiden koulutuksen järjestäjien tehtäväksi, joilla on siihen erillinen järjestämislupa. Näitä oppilaitoksia ovat 5 ammatillista erityisoppilaitosta ja kuusi ammatillista oppilaitosta, joilla on rajattu järjestäjälupa tietylle määrälle opiskelijoita. (ks. myös Ammatillisten erityisoppilaitosten yhteinen verkkosivu: www.ameo.fi; Hakala, K., Eskola, S. ja Mäkinen, M. 2020. Puheenvuoroja vaativasta erityisestä tuesta. JAMK julkaisuja.)

Lue lisää opiskelijan hyvinvoinnin ja oppimisen tuesta ammatillisessa koulutuksessa Opetushallituksen sivuilta.

Opiskelun alkuvaihe

tavoitteena opintoihin kiinnittyminen

TYÖKIRJA OPISKELIJALLE | TYÖKIRJA AMMATTILAISELLE

(Kuviota klikkaamalla saat lisätietoa toimenpiteistä)

Vaiheiden toimenpiteet ja vastuut

Mitä tehdään?
Kuka tekee (päävastuu) ja kenen kanssa?
Miten moniammatillista työtä tehdään ja miksi?
Miten opiskelijan osallisuutta tuetaan?
Mihin tiedot dokumentoidaan?
Mitä muuta on huomioitava?

Oppilaitosten toimintamalleja

Klikkaa logoa

JYPPO | poke | sedu | Ammattiopisto SPESIA

Opiskelijaan perehtyminen yhdessä

Hyvä opiskelijatuntemus edistää opiskelijan opintoihin kiinnittymistä ja opiskelun etenemistä. Miten luon opiskelijaan luottamuksellisen suhteen? Miten selvitämme yhdessä opiskelijan kanssa opiskelun liittyviä vahvuuksia, haasteita ja tavoitteita? Millainen on opiskelijan muu moniammatillinen tukiverkosto ja miten se tukee opiskelijaa? Osallistanko opiskelijaa – onko opiskelija opintojensa päähenkilö?

Opiskelijan kohtaaminen, kuuntelu ja luottamuksellisen suhteen rakentaminen
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)
- Osallisuuden tukeminen

Tuen tarpeen, vahvuuksien ja tavoitteiden kartoittaminen yhdessä opiskelijan kanssa
- Nivelvaiheiden siirtyminen (perusopetuksen Hojksit, tutkimukset), nivelvaiheyhteistyö
- Tiedonsiirto, Sedun toimintamalli

- Keskustelu opiskelijan kanssa
- Osallisuutta edistäviä itsearviointimenetelmiä keskustelun tueksi
  - Point –kysely psykososiaalisesta hyvinvoinnista, Point-kysely
  - Ruori arviointimenetelmä
  - Creer digitaalinen palvelutarpeen arviointimenetelmä
- Havainnointi, kartoitukset, testit
- Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ja erityinen tuki (webinaari)
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa (podcast)

Opiskelijan moniammatillisen tukiverkoston ja palvelujen kartoittaminen
- Opiskelijan verkostokartta
- Opiskelijan opiskelua ja osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Oppimisvaikeuksien monialainen tuki (esitysmateriaali)
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)
- Kelan palvelut
- Sosiaali- ja terveyspalvelut – hyvinvointialueet

järjestöjen palvelut: tietoa järjestöjen tarjoamista palveluista järjestöjen kotisivuilta mm.
  - Mielenterveyden keskusliiton palvelut ja Irti Huumeista ry (SamPo-hankkeessa yhteistyökumppaneina)

Opiskelun ja tuen suunnittelu

Opiskelun suunnittelu yhdessä opiskelijan ja häntä ohjaavien tahojen kanssa edistää opiskelijan opintoihin kiinnittymistä ja mahdollistaa opinnoissa etenemisen saumattomasti. Miten vahvistetaan opiskelijaa päähenkilönä oman opiskelunsa suunnittelussa? Miten opiskelijan tavoitteet, vahvuudet ja tuen tarpeet huomioidaan osaamisen hankkimisen tavoissa, sisällöissä, ohjauksessa ja oppimisympäristöissä? Miten pedagogінen erityisen tuen tarve määritellään ja miten erityisestä tuesta päätetään? Miten opiskelijan tarvitsema ohjaus, tuki ja erityinen tuki sekä moniammatillinen yhteistyö suunnitellaan ja toteutetaan osaksi opiskelijan opintopolkua ja kokonaiskuntoutusta?

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelman rakentaminen yhdessä opiskelijan, tarvittaessa opiskelijan huoltajan ja häntä keskeisesti ohjaavien tahojen kanssa
- HOKS -työkirja (Jypo)
- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)
- Osallisuuden tukeminen
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)

Erityisen tuen pedagogisen tarpeen määrittely, erityisen tuen päätöksen valmistelu ja erityisen tuen suunnitelmu osana HOKSia
- OPH:n erityisen tuen apas
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa (podcast)

Moniammatillisen yhteistyön ja ohjauksen suunnittelu
- Opiskelijan verkostokartta
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)
- Oppimisvaikeuksien moniammatillinen tuki (esitysmateriaali)
- Konsultaatiomalli
- Moniammatillisen yhteistyön haasteet ja hyvät käytännöt
- Opiskelijan opiskelua ja osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- OPH Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa

Tuen ja ohjauksen toteuttaminen

Suunniteltu erityinen tuki, moniammatillinen ohjaus sekä yhteistyö kokonaiskuntouksessa toteutetaan osana opiskelijan opintopolkua. Miten opiskelijaa tuetaan yksilöllisesti ja opiskelijan osallisuutta edistäen? Miten erityinen tuki ja moniammatillinen yhteistyö ja ohjaus toteutetaan opiskelijaa osallistaen osana muuta opetusta ja ohjausta? Millaisella ryhmätoiminnalla ja etäohjauksella tuetaan opiskelijan kiinnittymistä? Mitä tarkoitetaan yhteistyöllä kokonaiskuntoutuksessa? Miten edistymistä seurataan ja suunnitelmia muokataan?

Opiskelijan kohtaaminen ja ohjaus yksilönä sekä minä oppijana –identiteetin vahvistaminen
- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)
- Osallisuuden tukeminen
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Spesian työkirja - Vahva ja taitava minä
- Vinkkejä voimavara- ja ratkaisukeskeiseen ohjaukseen sekä motivoivaan haastatteluun
- Osallisuuden tukeminen
- Osallisuutta edistämässä: käsityksiä ja kokemuksia erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan osallisuudesta, opinnäytetyö AMK

Opiskelijaa osallistava moniammatillinen tuki osana opetusta ja ohjausta
- Ryhmäytymisen ja yhteisöllisyyden tuki
- Pienryhmät opiskelun kiinnittymisen tukena
- Etäohjauksen keinoja mm. tabletit tukena
- Moniammatillinen ohjaus etänä

Moniammatillinen ohjaus ja kokonaiskuntoutus
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)
- Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ja erityinen tuki (webinaari)
- Oppimisvaikeuksien moniammatillinen tuki (esitysmateriaali)
- Moniammatillisen yhteistyön haasteet ja hyvät käytännöt
- Moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Opiskelijan opiskelua ja osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa (podcast)
- OPH Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa

Arviointi ja seuranta

Opiskelijan opintojen alkuvaiheessa on tärkeää yhdessä opiskelijan ja muiden häntä ohjaavien tahojen kanssa seurata opintojen edistymistä ja tunnistaa opiskelijan vahvuuksia ja mahdollisia haasteita opiskelussa sekä erityisen tuen ja ohjauksen riittävyyttä ja soveltuvuutta. Tarpeen mukaan tulee jo varhaisessa vaiheessa ottaa puheeksi mahdolliset esille tulleet haasteet ja tehdä tarvittavia muutoksia suunnitelmiin. Millaisia menetelmiä ja käytäntöjä on opiskelijan opintoihin kiinnittymisen seuraamisessa? Miten toimitaan, jos haasteita tulee esille? Miten erityisen tuen ja moniammatillisen ohjauksen soveltuvuutta, riittävyyttä ja vaikutuksia arvioidaan? Jos muutoksia suunnitelmiin tarvitaan, miten toimitaan?
- Opintojen etenemisen, vahvuuksien ja haasteiden tunnistaminen
- Varhaisen välittämisen malli
- Erityisen tuen ja moniammatillisen ohjauksen riittävyyden ja vaikuttavuuden seuranta
- Suunnitelmien tarkistaminen ja muuttaminen
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa (podcast)

Opiskelijatarina

Opiskelijan verkostokartta

TAKAISIN OPISKELUN
ALKUVAIHE OSIOON

Jyväskylän palvelualan opiston

Osallistava moniammatillinen ohjaus- ja toimintamalli

Opintojen aloitusvaihe, opintoihin kiinnittyminen

JYPAO
Jyväskylän palvelualan opisto

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Opiskelijaan perehtyminen | Opiskelun ja tuen suunnittelu | Toteutus: tuki, opetus, ohjaus | Arviointi ja seuranta

Jypaon toimijat | Opiskelijan osallisuuden tukeminen | Moniammatillinen yhteistyö | Dokumentointi

Tuen tarpeen, osaamisen, vahvuuksien, tavoitteiden ja palveluiden kartoittaminen, tiedonsiirto, verkoston kartoittaminen ja suunnittelu, ets-päätös

- Orientoivien opintojen opettajatiimi (ao, yto, eo, opo)
- Orientoivat opinnot, Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (omat suunnitelmat, vahvuudet, tuen tarpeet)
- Nivelvaiheyhteistyö, aloitusvaiheen tuki
- HOKS (urasuunnitelma, tuki ja ohjaus, tukinnon osien valinta)

HOKS oppimistavoitteet
Opintojen henkilökohtaistaminen (aikataulut, työelämä, ohjauksen tarve, tehtävät), erityisen tuen ja moniammatillisen yhteistyön suunnittelu

- Erityisen tuen opettajatiimi (eo, opo, ets-ope)
- Valmistautuminen ohjauskeskusteluun Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (tuki ja ohjaus)
- Moniammatillinen ohjauskeskustelu
- HOKS (urasuunnitelma, tuki ja ohjaus/ets, tukinnon osien valinta), OH-muistio

Opintojen, erityisen tuen, ohjauksen ja palvelujen toteutus

- Opettajatiimi (ammatin- ja yto-opet), Erityisen tuen opettajatiimi (ets-ope, eo, opo)
- Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (osaamisen hankkiminen, tuki ja ohjaus)
- Opetuksen, ohjauksen ja palvelujen toteutus
- HOKS (tukinnon osien suunnitelma, tuki ja ohjaus, ets päivitys), OH-muistio

Opintojen, erityisen tuen arviointi ja seuranta

- Opettajatiimi (ammatin- ja yto- opet), Erityisen tuen opettajatiimi (ets-ope, eo)
- Valmistautuminen ohjauskeskusteluun, Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (itsearviointi, tiekartta, tuen, ohjauksen ja palvelujen arviointi, päivitys)
- Moniammatillinen ohjauskeskustelu
- HOKS (tukinnon osien suunnitelman toteutumisen, tuen ja ohjauksen/ ets ja palvelujen seuranta ja päivitys), OH-muistio

JYPAO

Opiskelijaan perehtyminen | Opiskelun ja tuen suunnittelu | Toteutus: tuki, opetus, ohjaus | Arviointi ja seuranta

Jypaon toimijat | Opiskelijan osallisuuden tukeminen | Moniammatillinen yhteistyö | Dokumentointi

Tuen tarpeen, vahvuuksien, tavoitteiden ja palveluiden kartoittaminen

- Orientoivien opintojen opettajatiimi (ao, yto, eo, opo) Polkuopaskeria opettajatiimi (ao, yto, eo, opo),
- Orientoivat opinnot, Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (omat suunnitelmat, vahvuudet, tuen tarpeet), aloitusjaksoverkon valmistautuminen, kartoitusten tekeminen
- Nivelvaiheyhteistyö, tiedonsiirto, aloitusvaiheen tuki
- HOKS (urasuunnitelma, tuki ja ohjaus, tukinnon osien valinta), Ryyni Poiss, Hakija-sivu/ Wilma, Harva-dokumentit, Hoks (tuki ja ohjaus)

Opiskelijan verkoston kartoittaminen ja suunnittelu – verkostokartta

- Erityisen tuen opettajatiimi (eo, opo, ets-ope)
- Hoks-työkirjan verkostokartta, Hoks-keskustelut
- Yhteydenotot verkoston kanssa, yhteistyöstä sopiminen
- Hoks (tuki ja ohjaus), OH-muistio

Erityisen tuen tarpeen määrittely ja päätös

- EO, rehtori
- Ets tiedotus, kuuleminen, allekirjoitukset
- Ets -sopimus, -päätös, -kirjaukset

JYPAO

Opiskelijaan perehtyminen | Opiskelun ja tuen suunnittelu | Toteutus: tuki, opetus, ohjaus | Arviointi ja seuranta

HOKS oppimistavoitteet
Opintojen henkilökohtaistaminen (aikataulut, työelämä, ohjauksen tarve, tehtävät), erityisen tuen ja moniammatillisen yhteistyön suunnittelu

- Erityisen tuen opettajatiimi (eo, opo, ets-ope)
- Valmistautuminen ohjauskeskusteluun Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (tuki ja ohjaus)
- Moniammatillinen ohjauskeskustelu
- HOKS (urasuunnitelma, tuki ja ohjaus/ets, tukinnon osien valinta), OH-muistio

JYPAO

Opiskelijaan perehtyminen | Opiskelun ja tuen suunnittelu | Toteutus: tuki, opetus, ohjaus | Arviointi ja seuranta

Opintojen, erityisen tuen, ohjauksen ja palvelujen toteutus

- Opettajatiimi (ammatin- ja yto- opet), Erityisen tuen opettajatiimi (ets-ope, eo, opo)
- Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (osaamisen hankkiminen, tuki ja ohjaus)
- Opetuksen, ohjauksen ja palvelujen toteutus
- HOKS (tukinnon osien suunnitelma, tuki ja ohjaus, ets päivitys), OH-muistio

JYPAO

Opiskelijaan perehtyminen | Opiskelun ja tuen suunnittelu | Toteutus: tuki, opetus, ohjaus | Arviointi ja seuranta

Opintojen, erityisen tuen arviointi ja seuranta

- Opettajatiimi (ammatin- ja yto- opet), Erityisen tuen opettajatiimi (ets-ope, eo)
- Valmistautuminen ohjauskeskusteluun Hoks-keskustelut, Hoks-työkirja (itsearviointi, tiekartta, tuen, ohjauksen ja palvelujen arviointi, päivitys)
- Moniammatillinen ohjauskeskustelu
- HOKS (tukinnon osien suunnitelman toteutumisen, tuen ja ohjauksen/ ets ja palvelujen seuranta ja päivitys), OH-muistio

JYPAO

TAKAISIN OPISKELUN
ALKUVAIHE OSIOON

Pohjoisen Keski-Suomen
ammattiopisto

Opiskelun alkuvaihe

Opintoihin hakeutuminen ja opintojen aloitus

poke POHJOISEN KESKI-SUOMEN AMMATTIOPISTO

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

OPINTOIHIN HAKEUTUMINEN JA OPINTOJEN ALKUVAIHE

Mitä tehdään?

Opiskelijaan perehtyminen

- Tuen tarpeen, vahvuuksien, tavoitteiden ja palvelujen kartoittaminen à TET-jaksot, konsultaatiot, tutustumiskäynnit
- Nivelvaihetieto (perusopetuksen Hojksit, tutkimukset), yhteistyö, kartoitukset, testit, havainnointi, haastattelu
  Point (tai Ruori)
- Opiskelijan verkoston kartoittaminen – verkostokartta
- Opiskelijan kohtaaminen yksilönä -kuuntele, mitä sinulle viestitään
- Erityisen tuen tarpeen määrittely ja päätös

Opiskelun ja tuen suunnittelu

- HOKS oppimistavoitteet
- Opintojen henkilökohtaistaminen (aikataulut, työelämä, ohjauksen tarve, tehtävät)
- Erityisen tuen suunnittelu
- Moniammatillisen yhteistyön ja ohjauksen suunnittelu

Toteutus: Tuki, opetus, ohjaus

- Opiskelijan kohtaaminen yksilönä
- Minä oppijana
- Ryhmäytyminen
- Tuetaan koulukuntoisuutta
- Tehdään yhteistyöt verkoston kanssa tarpeen mukaan
- Toimenpiteet / palaverit kirjataan Wilmaan ohjaus ja seuranta välilehdelle
- Opiskelijahuoltotyöryhmän / moniammatillisen verkoston muistiot / pöytäkirjat tallennetaan Muistiot-välilehdelle

Arviointi ja seuranta

- Hoksin päivittäminen
- Opiskelijapalautekyselyt, välipalautteet
- Moniammatillisen työryhmän tai muun verkoston sopimat yhteiset "tsekkauspalaverit"

Kuka tekee?

- Päävastuu on vastuuopettajalla ja opolla.
- Mukana kuraattori, kasvatusohjaaja, erva, koulutusjohtaja(päätös)

- Päävastuu on vastuuopettajalla, opolla ja ervalla.
- Mukana kasvatusohjaaja ja muut opettajat tarpeen mukaan. Asuntolaohjaajat mukana nuoren arjessa ja sen suunnittelussa oppilaitoksessa.

- Päävastuu on vastuuopettajalla, opolla ja ervalla.
- Mukana kasvatusohjaaja ja muut opettajat tarpeen mukaan.
- Asuntolaohjaajat mukana nuoren arjessa ja sen suunnittelussa oppilaitoksessa.

- Vastuuopettaja
- Opo
- Erva
- Yto-opettajat
- Koko koulun henkilöstö, ohjaajat asuntolaohjaajat

Ohjauskeskustelut ja verkostopalaverit!

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

Opintoihin kiinnittyminen, opiskelun alkuvaihe ja opiskelijan osallisuus

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

SamPo
Saumaton opintopolku

sedu

Opintoihin kiinnittyminen, opiskelun alkuvaihe ja opiskelijan osallisuus

Opiskelijaan perehtyminen	Opiskelun ja tuen suunnittelu	Toteutus: tuki, opetus ja ohjaus	Arviointi ja seuraus
• Opiskelijan kohtaaminen yksilönä - kuuntele. • Ohjauksen ja tuen tarpeen selvittely, vahvuuksien ja tavoitteiden kartoittaminen - alkuhaastattelu (mukana huoltaja/ tukihenkilö) • Nivelvaiheyhteistyö (perusopetuksen Hojksit) • Kartoitukset, lähtötasotestit, havainnointi • Opiskelijan verkoston kartoittaminen – verkostokartta • Point– kysely ohjauskeskustelun tueksi. • Erityisen tuen tarpeen määrittely ja päätös • Tutustumislomake	• HOKS oppimistavoitteet • Urasuunnitelman sekä ohjauksen ja tuen suunnitelman avaus • Opintojen henkilökohtaistaminen (aikataulut, työelämä, ohjauksen tarve, tehtävät) • Erityisen tuen suunnittelu • Verkostoyhteistyö • Moniammatillisen yhteistyön ja ohjauksen suunnittelu • Opintososiaaliset tuet	• Opiskelijan kohtaaminen yksilönä • Minä oppijana; oppimistyylit. • Yhteisöllisyyden edistäminen esim. ryhmäytyminen • Tuetaan koulukuntoisuutta • Opiskelu- ja urasuunnittelu-valmiudet ja -taidot	• HOKSin ja ETSin päivittäminen • Opintosuoritusotteen/o pintojen seuraaminen • Urasuunnitelman täydentäminen

sedu

Nivelvaiheyhteistyö
Tiedonsiirto yläkoulusta toiselle asteelle/case Sedu

Sedu uudistaa erityisen tuen oppilaiden tiedonsiirtoa oppilaan siirtyessä yläkoulusta Seduun. Siirtyvien oppilaiden pedagogisten tietojen siirtäminen on oppivelvollisuuslain myötä lakisääteistä ja yläkoulujen velvollisuus.

Toimimme elokuussa 2023 tiedonsiirtoasioissa seuraavalla tavalla:

- Tiedonsiirto koskee vain oppilaita, joilla on HOJKS. Yläkoulu määrittää, mitä muuta tietoa haluavat siirtää.
- Tiedonsiirto koskee kaikkia oppilaita, jotka siirtyvät opiskelemaan mihin tahansa Sedun yksikköön mille tahansa paikkakunnalle.

1. Sedun opo sopii tiedonsiirron ajankohdan ja paikan yläkoulun opon kanssa ja lähettää sähköisen tiedonsiirtolomakkeen tiedon keruuta varten.
2. Yläkoulun opo huolehtii tiedonsiirtolomakkeen täyttämisen parhaaksi katsomallaan kokoonpanolla
3. Sedusta tiedonsiirtopalaveriin osallistuu työparina opo ja erityisen tuen vastaava (ERVA)
4. Tiedonsiirtopalaverissa tieto siirretään muistitikun avulla Sedun tietokoneelle – muistitikkua ei kuljeteta pois yläkoulusta
5. Tiedonsiirtopalaverissa yläkoulun edustajat antavat kaikkien Seduun hakeneiden oppilaiden siirtoHOJKSit Sedun edustajille sähköisenä yhdelle muistitikulle tallennettuna/yläkoulu → tieto siirretään Sedun tietokoneelle
6. Siirrettävä tieto kerätään excel-taulukoon:

SEDU SAATTAEN VAIHTO 2023					
Lähtökoulu	Sukunimi	Etunimi	Erityinen tuki, (HOJKS) mitkä oppiaineet?	Muuta huomioitavaa:	Hakutoive/järjestys Sedulta täytetään

sedu

Opintoihin kiinnittyminen (TUVA)

- **Kesken vuotta aloittavat :** ennen TUVA-opintojen aloittamista opiskelija tulee 1 – 2 viikon tutustumisjaksolle
- Toteutetaan myös TUVAlaisen siirtyessä perustutkintoon jatkuvalla haulla.
- Selkeyttää opiskelijalle, mistä TUVAsta on kyse ja kokeeko TUVAn oikeaksi paikaksi itselleen
- Mahdollistaa opiskelijalle tutustumisen tiloihin ja henkilökuntaan sekä opintoihin
- Opiskelija täyttää TUVAlle tullessaan tutustumislomakkeen, jossa tarpeellista tietoa (Tredun mallista muokattu)

sedu

sedu

#YlpeästiTekijä

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylä

Opiskelijan alkuvaihe –

Opintoihin kiinnittyminen

Ammattiopisto SPESIA

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Opintoihin kiinnittyminen

Ennen opintoja
- perehtyminen opiskelijaan (haastattelu ja liitteet)
- RUORI- arviointi
- ruokavalion ilmoittaminen ruokapalveluihin
- opiskeluryhmän kanssa keskustelu
- sovitaan opiskelijan saapumisaika

Opintojen aloituspäivänä
- aloituskeskustelu opiskelijan (ja huoltajan) kanssa
- kirjallinen opiskelupaikan vastaanottoilmoitus
- esitietolomakkeen vastaanottaminen, tietojen päivitys
- mahdollisten puuttuvien todistusten vastaanotto
- kulkemisen tuen varmistaminen
- koulumatkatuki vireille
- akuutit terveyteen liittyvät asiat
- asuvan opiskelijan asuntolaan saatto
- HOKS-prosessi käyntiin (vaativan erityisen tuen suunnitelma)

Ensimmäinen opiskeluviikko
- oma ryhmä ja oppilaitos tutuksi, osallistavat tehtävät
- kalenteri opiskelijalle
- opiskelun /oppilaitoksen ohjeet ja säännöt
- puhelinnumerot: opiskelija, ohjaaja, opettaja
- kuva opiskelijakorttiin
- opiskelijan it-asiat
- HOKS-prosessi (ura- ja jatkosuunnitelma)
- opintojen rahoitus (kuraattori)

Kuuden viikon kuluessa
- opiskelijan vahvuudet
- itsearviointi
- Point-kysely
- alkukartoitukset
- tarvittaessa tiedonsiirtokeskustelu lähettävän oppilaitoksen kanssa
- koulutuksen osiin perehtyminen
- HOKS-keskustelu, ensimmäinen allekirjoitus

Kahdeksan viikon kuluessa
- aloituskysely
- terveydenhoitajalta terveystarkastusaika

TAKAISIN OPISKELUN
ALKUVAIHE OSIOON

1

Opintojen aloitus – SamPo pilottiopiskelijoiden tarina

Kouluun meno

Ensimmäinen koulupäiväni oli alkamassa. Soin aamupalaa ja olin ***innoissani ja jännitti, hämmentynyt kun ammattikoulu alkaa ja peruskoulu on ohi*** (Millainen oli tunnelmasi ensimmäisenä koulupäivänäsi? Esim. *Olin innoissani, *minua jännitti, *minua pelotti, *jokin muu tunne, mikä?)

miettiä

Olin valmistautunut koulun alkamiseen. Minulla oli uusi reppu ja sinne oli pakattu kaikki tarvittavat kouluvälineet. Ne odottivat minua jo eteisessä valmiina lähtöön. Minua mietitytti kuitenkin muutama asia, esimerkiksi ***löydänkö oikeaan paikkaan ja saanko kavereita***. (*Mikä mietitytti eniten? *Mitä odotit koulupäivältä?)

Kokemus opiskelusta

Kokemukseni aiempien opintojeni osalta ovat olleet ***ala-aste oli kiva ja yläaste...kaikki asiat mitkä tuntui kivoilta ala-asteella eivät olleet kivoja yläasteella*** . (Millaisia kokemuksia sinulla on ollut? *hyviä, *huonoja, *mitä muuta?)

saada tukea

Mielestäni olen saanut aiempiin opintoihini tukea ***riittävästi*** . (*Riittävästi, *liian vähän,* jotakin muuta?)

Ammatilliseen koulutukseen hakemisessa minua auttoi ***opo ja vanhemmat*** . (Kuka auttoi sinua opintoihin hakemisessa? *Opinto-ohjaaja, *erityisopettaja, *äiti, *isä *huoltaja, *tukihenkilö, *ei kukaan)

Ammatillinen koulutus

Odotukseni ammatillisen koulutuksen alkamisesta olivat en muista. Pikkasen erilaisempaa, ***luulin että tämä on raskaampaa, luulin, että koulupäivät ovat pidempiä*** . (Mitä odotuksia sinulla oli ammattikoulutukselta? *Uusi ammatti, *hyvä työpaikka, *kavereita, *oppivelvollisuus, *jotakin muuta, mitä?)

tapaaminen

Koulun pihalle oli kerääntynyt jo monta opiskelijaa. Etsin oikean luokan ja tutustuminen opintoihin pääsi alkamaan. Minulle oli sovittu kahdenkeskinen tapaaminen ohjaavan opettajani kanssa. Keskustelu opettajan kanssa oli ***en muista fiilistä, muistan keskustelun, avoin ja monipuolisempi fiilis*** . (Millainen keskustelunne oli? *Mukava, *hyödyllinen, *sain paljon hyvää tietoa, *pitkästyttävä, *turha, *jotakin muuta, mitä?)

keskustella

Olisin toivonut, että olisimme voineet keskustella myös ***keskustelimme monista aiheista, myös opintojen ajan, on saanut tarpeellista*** . (Mistä olisit halunnut keskustella?)

ohjaavat opettajat

Ensimmäisen viikon aikana tapasin muitakin minua ohjaavia opettajia, näitä oli mm. ***yto-opettajia, ammatillisia opettajia,erityisope, opo, juttelimme jo ennen koulun aloittamista erityisopen kanssa .*** (Ketä sinua ohjaavia opettajia tapasit ensimmäisen viikon aikana koulussa? *opinto-ohjaaja, *kuraattori, *erityisopettaja, *ammatillinen opettaja, *yhteisten tutkinnon osien opettaja (YTO-opettaja), *joku muu, kuka?

2

helppoa

vaikeaa

Koulun käynnissä minut on yllättänyt positiivisesti se, että ***lyhyet päivät, enemmän vapaa-aikaa, ei tule läksyjä, maahanmuuttajaopiskelijoita osataan arvostaa*** . (Mikä on yllättänyt positiivisesti koulun käynnissä?)

Vaikeinta on ollut ***ei tunnu vaikealta, on helppo ja rento sopeutua*** . (Mikä on ollut vaikeinta koulun käynnissä?)

HOKS

Opintojen alussa minulle tehtiin henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). ***tiedän/ en tiedä*** (*tiedän, *en tiedä) mikä on suunnitelman sisältö ja omat tavoitteeni sekä sen mihin tieto on kirjattu.

Yhdessä tekeminen lomakkeet

Olen täyttänyt opiskeluuni ja itseeni liittyviä lomakkeita opettajan ja opintoryhmäni kanssa. Niitä on ollut ***ihan ok*** (*hankalaa, *helppoa, *työlästä, *mukavaa, *ärsyttävää, *palkitsevaa, *jotakin muuta, mitä?) tehdä yhdessä.

Vastuuopettajan kanssa asioidessa teimme monenlaisia tehtäviä. Eniten pidin ***keskustelut*** . (Mistä tehtävistä ohjatussa työskentelyssä pidit? *korttityöskentelystä, *verkostokartan tekemisestä, *työkirjan tekemisestä, *keskustelusta, *Pointti-kyselylomakkeesta, *Ruori-kyselylomakkeesta , *Ohjaten uralle-kyselylomakkeesta, *jostakin muusta, mistä?)

Tukiverkoston keskustelut

Olin mukana myös keskusteluissa, joissa paikalla oli useita tukiverkostoni lhmisiä. Sain kertoa vapaasti omista ajatuksistani liittyen ***muista asioista*** (*opiskeluun, *aiempiin kokemuksiini opiskelusta, *terveyteen, *jokin muu, mikä?).

Minulle ***osittain*** (*annettiin, *ei annettu) riittävästi aikaa esittää omia mielipiteitäni. Koin, että minua ***kuunneltiin*** *kuunneltiin, *ei kuunneltu). Keskustelun aikana minun osaamiseni ja taitoni ***tulivat*** (*tulivat, *eivät tulleet) vahvasti esille.

Voisin sanoa, että opintoihini liittyvien asioiden osalta ***on otettu huomioon*** (**minut on** otettu hyvin huomioon, ***minua ei ole** huomioitu riittävästi).

ideat

Osallistuin SamPo-hankkeeseen opiskelijana. Hankkeeseen osallistuminen osana kehittämistyötä on tuntunut ***en ota kantaa, ihan ok*** (Miltä osallistuminen on tuntunut?)
Hankkeen myötä koin saavasi apua ja tukea ***vaikea vastata*** (*paljon, *vähän, *en ollenkaan).
Vinkkini opettajalle vastaavassa työskentelyssä jatkossa. ***en osaa sanoa*** . (Millaisia vinkkejä sinulla olisi opettajalle vastaavassa työskentelyssä jatkossa?)

TAKAISIN OPISKELUN
ALKUVAIHE OSIOON

TIETOA PROJEKTISTA | TUTKIMUS KEHITTÄMISEN TUKENA

OPISKELUN ALKUVAIHE | TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN | TYÖLLISTYMISEEN TAI JATKO-OPINTOIHIN

▷Työelämässä oppiminen

tavoitteena onnistunut työelämässä oppiminen

TYÖKIRJA OPISKELIJALLE | TYÖKIRJA AMMATTILAISELLE

(Kuviota klikkaamalla saat lisätietoa toimenpiteistä)

Vaiheiden toimenpiteet ja vastuut

Mitä tehdään?
Kuka tekee (päävastuu) ja kenen kanssa?
Miten moniammatillista yhteistyötä tehdään ja miksi?
Miten opiskelijan osallisuutta tuetaan?
Mihin tiedot dokumentoidaan?
Mitä muuta on huomioitava?

Oppilaitosten toimintamalleja

Klikkaa logoa

Opiskelijatarina

Ennen

Sopivan työelämässä oppimisen paikan miettiminen ja hankinta mahdollistavat opiskelijan työelämässä oppimisen onnistumisen. Opiskelijan tutustuminen etukäteen työpaikkoihin ja työpaikkaohjaajaan yhdessä opettajan kanssa edistävät työelämässä oppimista. Kuinka varhain aloitetaan opiskelijan kanssa työelämässä oppimisen suunnittelu? Miten selvitetään yhdessä opiskelijan kanssa työelämässä oppimiseen liittyviä vahvuuksia, haasteita ja tavoitteita? Millainen työpaikka ja ohjaus tukevat opiskelijan oppimista, urasuunnitelmaa ja työllistymistä? Millaista erityistä tukea ja moniammatillista ohjausta opiskelija tarvitsee työelämässä oppimisessa?

Opiskelijan vahvuuksien, haasteiden ja tavoitteiden kartoittaminen yhdessä opiskelijan kanssa
- Työelämässä oppiminen ja erityinen tuki (podcast)
- Ohjaten uralle -kysely
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)

Erityisen tuen ja moniammatillisen yhteistyön ja ohjauksen suunnittelu
- Työelämässä oppimiseen liittyvä erityisen tuen suunnittelu osana HOKS-prosessia
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa koulutuksessa (podcast)
- HOKS työkirja (lypoo)
- Moniammatillisen yhteistyön haasteet ja hyvät käytännöt
- Opiskelijan opiskelua ja osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Opimisvaikeuksien moniammatillinen tuki (esitysmateriaali)
- Konsultaatiomalli
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)
- Maahanmuuttotaustaisiet opiskelijat ja erityinen tuki (webinaari)
- Mukautettu arviointi ja työelämässä oppiminen sekä näytön arviointi (Spesia)
- Työelämässä oppimista ohjaavan opettajan perehdytys
- Erityisen tuen työkalupakki työpaikkaohjaajalle (Spesia)
- Mitä työpaikkaohjaajan tulee tietää opiskelijan vahvuuksista ja tuen tarpeesta ja miten tieto välitetään työpaikkaohjaajalle? Spesian malli

Työpaikan miettiminen ja hankinta
- Opiskelija tutustuu työpaikkaan ja työpaikkaohjaajan yhdessä opettajan kanssa
- Työelämässä oppimisen suunnittelun toimintamalli (Sedu)
- Työn muotoilu, Vamlas Ratko-menetelmällä
- Työpaikan hankinta, Spesian malli

Alussa

Miten ohjataan ja tuetaan opiskelijaa työelämässä oppimisen jaksoilla? Miten tuki suunnitellaan yhdessä opiskelijan, opettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa? Miten tuetaan opiskelijan kertomaan tuen tarpeesta ja miten tuen tarpeesta kerrotaan työpaikkaohjaajalle/ työpaikalle? Miten työpaikkaohjaajaa perehdytetään? Miten osaamisen hankkimista seurataan, ohjataan ja arvioidaan?

Työpaikkaohjaajan perehdytys ja ohjaus yhteistyössä opiskelijan kanssa
- Koulutussopimuksen solmiminen ja käytännön järjestelyistä sopiminen
- Ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin perehtyminen yhteistyössä työpaikan ympäristöjä ja opiskelija hyödyntäen
- Opiskelijan tuen tarpeesta kertominen työpaikkaohjaajalle yhdessä opiskelijan kanssa
- Työpaikalla oppiminen ja erityinen tuki (podcast)
- Erilaiset oppijat työpaikoilla, Ohjaan.fi
- Työn muotoilu, Vamlas Ratko-menetelmällä
- Erityisen tuen työkalupakki työpaikkaohjaajalle (Spesia)

Moniammatillisen ohjauksen ja yhteistyön suunnittelu
- Opiskelijan verkostokartta
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli
- Moniammatillisen yhteistyön haasteet ja hyvät käytännöt

Osaamisen hankkimisen sekä ohjauksen seurannan ja arvioinnin suunnittelu
- HOKS-työkirja
- Opettajan/ohjaajan käynnit
- Yhteistyö työpaikkaohjaajan kanssa
- Yhteydenpito digitaalisia välineitä hyödyntäen

Aikana

Opiskelijalla on oikeus oppia, harjoitella työtehtäviä ja hankkia osaamista tutkinnon ammattitaitovaatimusten ja omien tavoitteittensa mukaisesti – mahdollistuuko se? Työelämässä oppimisen aikana tärkeää on tiivis yhteydenpito opiskelijan, työpaikkaohjaajan ja opettajan välillä, jatkuva oppimisen seuranta ja ohjaus sekä opiskelijan itsearviointiin tukeminen. Millaisia keinoja yhteydenpitoon on? Miten ohjausta toteutetaan yhteistyössä opiskelijaa osallistaen? Miten seuranta opiskelijan oppimisen etenemistä? Miten opiskelijan itsearviointitaitoja edistetään? Miten estää, ettei ongelmia tule tai miten toimia, jos ongelmia tulee? Miten moniammatillinen tuki toteutetaan?

Osaamisen hankkimisen ohjaus, tuki ja seuranta
- Työelämässä oppiminen ja erityinen tuki (podcast)
- Erilaiset oppijat työpaikoilla, Ohjaan.fi
- Muita keinoja oppimisen dokumentointiin esim. valokuvat, videot
- HOKS-työkirja
- Yhteydenpito digitaalisia välineitä hyödyntäen
- Etäohjaus – tabletit
- Opettaja työpaikalla, Sedun malli
- Opettajan/ohjaajan käynnit

Moniammatillinen ohjaus ja yhteistyö työelämässä oppimisen aikana
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa koulutuksessa (podcast)

Näytön suunnittelun aloittaminen
Työllistymisen tuki moniammatillisessa yhteistyönä (webinaari)

Lopussa

Työelämässä oppimisen lopussa aleellista on näytön toteutuksen tarkentaminen, näytön toteuttaminen ja arviointi yhdessä opiskelijan kanssa. Näytössä opiskelija osoittaa osaamistaan, jota on hankkinut työelämässä oppimisen aikana. Miten näyttö ja siihen liittyvä tuki suunnitellaan opiskelijaa osallistaen? Millain näytön suunnittelu aloitetaan? Millaista erityistä tukea tai moniammatillista yhteistyötä voidaan tarvita?

Näytön suunnittelu
- Näytöt ja osaamisen arviointi OPH
- Näytössä arvioitavan osaamisen ja arviointikriteereiden avaaminen
- Näyttöön liittyvän erityisen tuen ja ohjauksen suunnittelu
- HOKS työkirja (lypoo)
- Sedun malli
- Työelämässä oppiminen ja erityinen tuki (podcast)

Näytön toteutus
- Näytön toteuttaminen suunnitelman pohjalta
- Kannustus ja tuki näytön aikana
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö

Näytön arviointi
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Kannustava ja kehittävä arviointi
- Opiskelijan itsearvioinnin tuki ja opiskelijan osallisuus

Palaute työelämässä oppimisesta ja yhteistyön toteutumisesta– kaikki osapuolet antavat palautetta toisilleen
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli

Jälkeen

Työelämässä oppimisen jälkeen keskustelu työelämässä oppimisen kokemuksista on merkityksellistä. Miten opiskelija on kokenut työelämässä oppimisen? Mitä hän on oppinut, millaisesta tuesta hyötynyt? Onko opiskelijan osaamut alla oman opiskelunsa päähenkilö? Miten työelämässä oppiminen vaikuttaa opiskelun ja erityisen tuen jatkosuunnitteluun, ura- ja työllistymisen suunnitelmiin?

Työelämäjakson ja erityisen tuen toteutuminen ja kokemukset sekä merkitys HOKSiin, ura- ja työllistymissuunnitelmaan
- HOKSin päivitys, erityisen tuen suunnitelman päivitys yhteistyössä opiskelijan, vastuuopettajan, työelämässä oppimista vastaavan opettajan, erityisopettajan, opinto-ohjaajan kanssa
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa koulutuksessa (podcast)
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)
- Itsearviointimenetelmät keskustelun tukena: Ohjaten uralle -kysely
- HOKS –työkirja (lypoo)

Moniammatillinen yhteistyö ja ohjaus
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli
- Uraohjaus ja moniammatillinen yhteistyö (webinaari)
- Työllistymisen tuki moniammatillisessa yhteistyönä (webinaari)
- Opiskelijan polku Sedu (podcast)
- Konsultaatiomalli

TAKAISIN TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN OSIOON

Jyväskylän palvelualan opiston

Osallistava moniammatillinen ohjaus- ja toimintamalli

Työelämässä oppiminen

JYPAO Jyväskylän palvelualan opisto

SamPo Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni Euroopan sosiaalirahasto

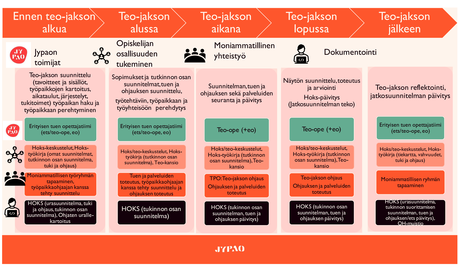

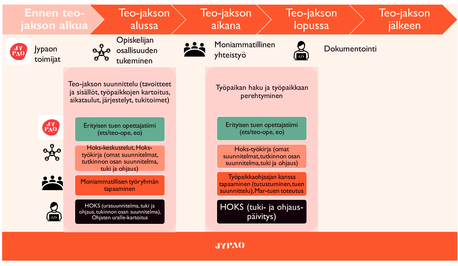

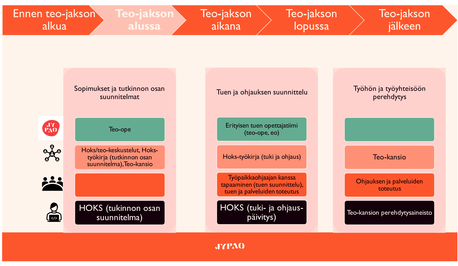

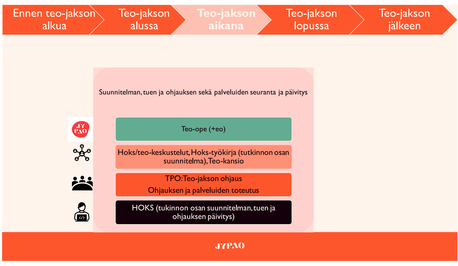

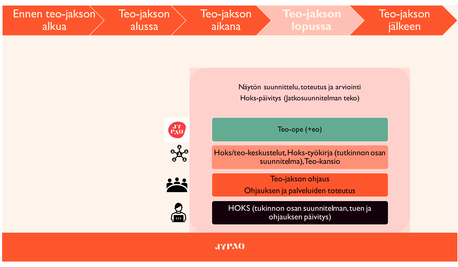

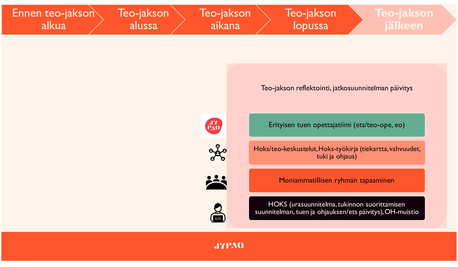

TAKAISIN TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN OSIOON

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto

Työelämässä oppiminen/ opintojen aikana

poke POHJOISEN KESKI-SUOMEN AMMATTIOPISTO

SamPo Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni Euroopan sosiaalirahasto

TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN / OPINTOJEN AIKANA

Mitä tehdään?

Työelämässä oppiminen / opintojen aikana

- Työpaikan mietintä/ hankinta
- Ohjaten uralle -kysely
- Jakson ja erityisen tuen suunnitelma (esim. työaika, tukitoimet)
- Tutustuminen työpaikkaan yhdessä vastuuopettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa

Alussa – suunnitelman tarkentamista

- Koulutussopimuksen solmiminen
- Käytännön järjestelyistä sopiminen (tarvittaessa mukana eo ja moniammatillinen verkosto)

Aikana – toteutus ja seuranta

- Huolehditaan ohjauksen/tuen toteutumisesta työpaikalla
- Tiivis yhteydenpito opiskelijaan ja työpaikkaohjaajaan
- Tarvittaessa tehdään muutoksia/tarkennuksia suunnitelmaan/tavoitteisiin

Lopussa – osaamisen arviointi

- Näytön suunnitelma (vai voiko näyttää, tukea tarpeen mukaan)
- Näytön arviointi (itsearviointi, opiskelijan osallisuus)

Jälkeen – arviointi ja seuranta

- HOKSin päivitys, erityisen tuen suunnitelman päivitys
- Keskustelu jatkosta

Kuka tekee?

- Päävastuu: Vastuuopettaja ja/ tai muu ammattiopettaja.
- Mukana: Erva & Opo

Tarvittaessa
- Kuraattori ja kasvatusohjaaja mukana prosessissa
- Nuottivalmentaja, toimintaterapeutti tms

- Tyko-jaksosta vastaava opettaja
- Vastuuopettaja siirtää tietoa tyko-jaksosta vastaavalle opettajalle.
- Erva mukana.
- Työpaikkaohjaajat

- Tyko-jaksosta vastaava opettaja.
- Konsultoi tarvittaessa muita opettajia.
- Työpaikkaohjaajat
- Kuraattori ja kasvatusohjaaja

Tarvittaessa.
- Etsivät
- psykologi, nuottivalmentaja & tsemppari.

- Tyko-jaksosta vastaava opettaja.
- Konsultoi tarvittaessa muita opettaja.
- Työpaikkaohjaajat
- Kuraattori ja kasvatusohjaaja

Tarvittaessa.
- Etsivät, psykologi, nuottivalmentaja & tsemppari.

- Vastuuopettaja
- Tyko- jaksosta vastaava opettaja
- opo
- erva

Ohjauskeskustelut ja verkostopalaverit!

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

Työelämässä oppiminen

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

SamPo
Saumaton opintopolku

sedu

Työelämässä oppiminen

Ennen	Alussa	Aikana	Lopussa	Jälkeen
• Työpaikan mietintä/ hankinta • Ohjaten uralle -kysely • Jakson ja erityisen tuen suunnitelma (esim. työaika, tukitoimet) • Tutustuminen työpaikkaan yhdessä vastuuopettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa	• Koulutussopimuksen solminminen • Käytännön järjestelyistä sopiminen (tarvittaessa mukana eo ja moniammatillinen verkosto) • Työkaluja työpaikkaohjaajalle tueksi ETS-opiskelijan ohjaamiseen	• Huolehditaan ohjauksen/tuen toteutumisesta työpaikalla • Tiivis yhteydenpito opiskelijaan ja työpaikkaohjaajaan • Tarvittaessa tehdään muutoksia/ tarkennuksia suunnitelmaan/ tavoitteisiin	• Näytön suunnitelma, jossa huomioidaan opiskelijan tuen tarve • Näytön arviointi (itsearviointi, opiskelijan osallisuus)	• HOKSin päivitys, erityisen tuen suunnitelman päivitys • Keskustelu jatkosta. • Palautekeskustelu. • Mietitään työllistymisen näkökulmaa

sedu

Työelämässä oppiminen

Hyvä aloitus työpaikalla oppimiselle on kaikkein ratkaisevin vaihe: Yhdessä hankitaan opiskelijan kanssa työpaikka. Mietitään, mikä on sopiva työpaikka. Kuka sinne soittaa? Yhdessä käydään myös siellä tutustumassa. Keskustellaan ennakkoon, mitä sanotaan työpaikkaohjaajalle oppimiseen vaikuttavista tekijöistä? Kerrotaan vain se, mikä on tarpeen työpaikalla oppimista koskien.

Koulutussopimuksen laatiminen ja oppiminen työpaikalla: Kuka on minun työpaikkaohjaajani? Tutkinnon osan tavoitteet: mitä pitää oppia ja osata, että voi antaa näytön? Mitä ohjausta ja tukea opiskelija tarvitsee? Sovitaan, tekeekö normaalia työpäivää vai lyhennettyä työaikaa?

Työn tekeminen, palautteen antaminen / vastaanottaminen ja toimintatapojen muuttaminen tarvittaessa. Onnistumisen kokemus!

Opettajan rooli: Sovitaan opettajan läsnäolosta työpaikalla. Mietitään, mikä on tarve? Työn seuraaminen, ohjaaminen, tukeminen, kanssakulkijana oleminen, myös työpaikkaohjaajan tukeminen eri tilanteissa.

Työpaikkaohjaajan rooli: iso rooli, että opiskelija tuntee olonsa turvalliseksi. Tarvittaessa mahdollinen monialainen palaveri: mitä yhdessä voidaan tehdä, että opiskelijan opinnot etenevät maaliin saakka.

Näytön suunnittelu: Yhdessä työpaikkaohjaajan ja työpaikalla oppimisen ohjaaja kanssa. Miten näyttö toteutetaan? Vahva tuki kirjalliseen näytön suunnitelmaan!

Näytön arviointi: Rehellistä, rakentavaa ja kannustavaa. Muista tehdä ETS-päivitys.

Lopuksi: Mietitään jo seuraavat askelmerkit.

sedu

sedu

#YlpeästiTekijä

TAKAISIN TYÖELÄMÄSSÄ
OPPIMINEN OSIOON

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylä

Työelämässä oppiminen

Saumattomasti työelämäjaksolle

Ammattiopisto SPESIA

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Saumattomasti työelämäjaksolle malli

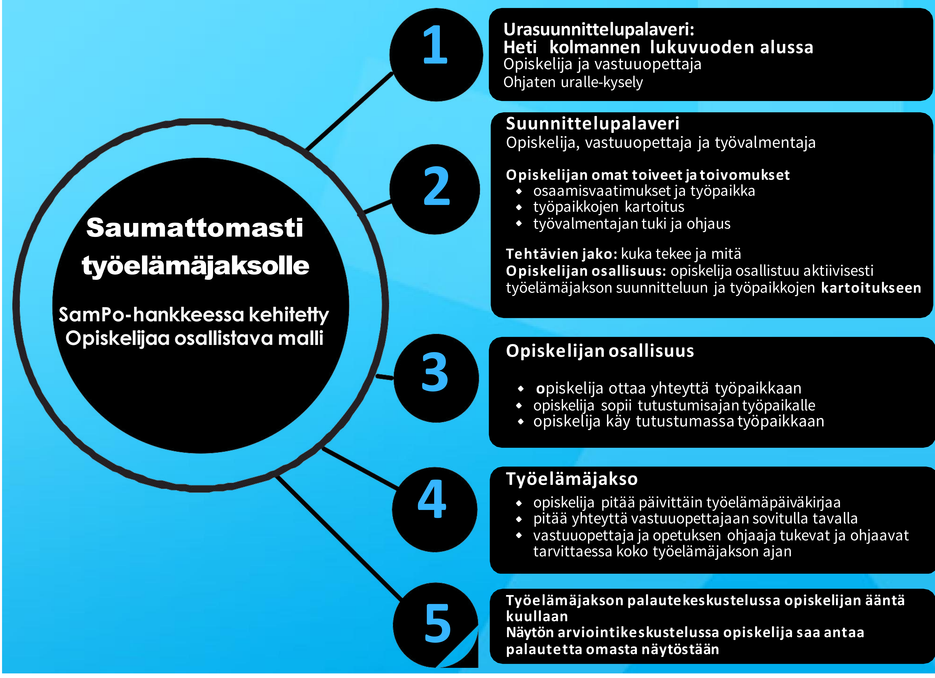

TAKAISIN TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN OSIOON

3

Lähdetään työelämään

Keskustella

Lomakkeiden täyttäminen

Työpaikat

Yhteydenotto

Työpaikan pelisäännöt

Opintoni ovat lähteneet hyvin liikkeelle. Seuraavaksi aloitinkin valmistautumisen työelämässä toteutettavaan koulutukseen.

Minun kanssani ***käytiin*** (*käytiin, *ei käyty) keskustelua, jossa tämän hetkinen tilanteeni opintojen ja oman jaksamiseni osalta päivitettiin. Keskustelussa oli mukana ***vastuuopettaja, työpaikkaohjaaja, tukihenkilö***. (Keitä oli mukana keskustelussa? *vastuuopettaja, *ammatillinen opettaja, *opinto-ohjaaja, *erityisopettaja, *kuraattori, *joku muu, kuka?)

Täytin myös joitakin lomakkeita mm. ***en täyttänyt yhtään lomakkeita***. (Mitä lomakkeita täytit? *verkostokartan, *ohjaten uralle lomakkeen, *en täyttänyt yhtään lomaketta?)

Keskustelimme minulle sopivista työpaikoista, joissa pystyisin hyvin kehittämään omaa osaamistani.

Sovin vastuuopettajani kanssa, että haen harjoittelupaikkaa ***vanhemman kanssa***. (*yksin, *tukihenkilön kanssa, *opettajan kanssa, *kuraattorin kanssa, *Nuotti-valmentajan kanssa, *joku muu, kuka?)

Opettajani antoi minulle ohjeita siitä, mitä asioita on hyvä tuoda esille, kun otan yhteyttä työpaikkaan. Minua ohjattiin kertomaan ***ajankohta, tutkinnon osa***. (Mitä ohjeita sait yhteydenottoa varten? *Kerrot kuka olet, *miksi soitat, *mitä opiskelet, *missä vaiheessa opinnot ovat, *jotain muuta, mitä?)

Näistä keskusteluista opettajan kanssa ***oli ja ei*** (*oli, *ei ollut) minulle paljon hyötyä.

Sopivan työpaikan löytäminen oli ***melko helppoa***. (*hyvin helppoa, *melko helppoa, *melko vaikeaa, *vaikeaa)

Ennen työpaikalle menoa minua neuvoi työpaikan pelisäännöistä ***tukihenkilö ja vastuuopettaja***. (Keneltä sait tukea ja apua työelämään liittyvissä asioissa? *vastuuopettajalta, *erityisopettajalta, *kuraattorilta, *ammatilliselta opettajalta, *joku muu, kuka?)

Minulla oli mahdollisuus myös tutustua harjoittelupaikkaani ja työpaikkaohjaajaani ***puhelimitse ja työpaikalla***. (*puhelimitse, *Teamsin välityksellä, *käymällä työpaikalla, * ei ollut, *jokin muu, mikä?)

4

Tutustuminen työpaikkaan

Tuen tarve

Työpaikkaohjaajan tuki

Parasta

Haastavinta

Näytön arviointi

Ideat

Työpaikalla minut otettiin vastaan hyvin. Ensimmäiset harjoittelupäivät olivat ***mielenkiintoisia ja väsyttäviä***.
(Millaisia ensimmäiset päivät työharjoittelussa olivat? *mukavia, *Kiireisiä, *mielenkiintoisia, *väsyttäviä, *stressaavia, *jokin muu, mikä?)

Heti harjoittelun alussa kerroin työpaikkaohjaajalle, ***millainen oma jaksamiseni on tällä hetkellä***.
(Mitä kerroit itsestäsi työpaikkaohjaajalle? *millaista ohjaamista tai apua tarvitsen, *miten kiire vaikuttaa keskittymiskykyyni, *millainen oma jaksamiseni on tällä hetkellä, * en mitään *jokin muu, mikä?).

Opettajan kanssa pidin yhteyttä ja keskustelimme siitä ***millä fiiliksellä olen työharjoittelussa*** (Mistä keskustelitte? *millä fiiliksellä olen työharjoittelussa, *mitä minun pitää oppia ja osata näyttöä varten, *kuinka näyttö toteutetaan ja arvioidaan, *miten jaksan työssä, *jokin muu, mikä?)

Työpaikkaohjaajani opasti minua työtehtävissäni. Sain häneltä myös palautetta onnistumisistani ***tekemisen lomassa***, ***en saanut palautetta***. (Millä tavalla tai milloin sait palautetta? *tekemisen lomassa, *päivittäisissä keskusteluissa, *kerran viikossa tapahtuneissa keskusteluissa, *en saanut palautetta, *jotenkin muuten, miten?).

Parasta työharjoittelussa oli, että ***opin käyttämään työpaikan koneita ja laitteita***. (Mikä oli parasta työharjoittelussa? *opin uutta, *sain varmuutta työssä pärjäämiseen, * onnistumisen kokemukset, *jokin muu, mikä?).

Haastavinta oli ***oma-aloitteisuus*** (Mikä oli haastavinta?)

Opettajani kävi katsomassa minua työpaikalla mielestäni ***harvoin*** (*riittävän usein, *liian usein, *harvoin, *ei ollenkaan)

Harjoitteluni lopuksi suoritin näytön tai arviointikeskustelun. Keskustelu oli ***rakentava, haastava, kireä*** (Millainen keskustelu oli? *Kannustava, *rakentavaa, *positiivista, *jännittävä, *haastava, *jokin muu, mikä?)

Osallistuin SamPo-hankkeeseen opiskelijana. Hankkeeseen osallistuminen osana kehittämistyötä on tuntunut ***en osaa sanoa*** (Miltä osallistuminen on tuntunut?)
Hankkeen myötä koin saavasi apua ja tukea ***sopivasti*** (*paljon, *vähän, *en ollenkaan).
Vinkkini opettajalle vastaavassa työskentelyssä jatkossa. _____.
(Millaisia vinkkejä sinulla olisi opettajalle vastaavassa työskentelyssä jatkossa?)

TAKAISIN TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN OSIOON

Työllistymiseen tai jatko-opintoihin siirtyminen

Opinnoista työllistymiseen

Opintojen aikana → Opintojen loppuvaihe → Valmistumis-vaihe → Opiskelun päättymisen jälkeen

(Kuviota klikkaamalla saat lisätietoa toimenpiteistä)

Oppilaitosten toimintamalleja

Klikkaa logoa

JYPAO | poke Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto | sedu | Ammattiopisto SPESIA

Opinnoista jatko-opintoihin

Opintojen aikana → Opintojen loppuvaihe → Valmistumis-vaihe → Opiskelun päättymisen jälkeen

(Kuviota klikkaamalla saat lisätietoa toimenpiteistä)

Oppilaitosten toimintamalleja

Klikkaa logoa

JYPAO | poke Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto | sedu | Ammattiopisto SPESIA

Vaiheiden toimenpiteet ja vastuut

Mitä tehdään?
Kuka tekee (päävastuu) ja kenen kanssa?
Miten moniammatillista yhteistyötä tehdään ja miksi?
Miten opiskelijan osallisuutta tuetaan?
Mihin tiedot dokumentoidaan?
Mitä muuta on huomioitava?

Opinnoista työllistymiseen – tavoitteena työllistyminen opintojen jälkeen

Opiskelijatarina

Opintojen aikana

Opiskelijan työllistymisen tukeminen käynnistyy jo opiskelun alussa ja ulottuu koko opiskeluajalle työllistymiseen asti. Opiskelija päivittää urasuunnitelmaansa ja tekee opiskeluun liittyviä valintoja opiskelun aikana. Opiskelija voi tarvita erityistä tukea työllistymiseensä ja myös erilaisia palveluita elämänhallintansa tueksi, joiden kartoittamista tehdään opintojen aikana. Miten kartoitetaan ja arvioidaan opiskelijan tarvitsema erityinen tuki työllistymiseen? Miten tuetaan moniammatillisena yhteistyönä opiskelijan ura- ja työllistymisen suunnittelua? Miten opiskelijaa tuetaan oman opintopolkunsa ja työllistymisensä päähenkilönä? Miten työelämässä oppimisen jaksoja voi hyödyntää työllistymisen tukena?

Opiskelijan kohtaaminen, kuuntelu ja osallisuuden tukeminen
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Osallisuuden tukeminen

Opiskelijan urasuunnitteluun ja työllistymiseen liittyvien tuen tarpeiden ja vahvuuksien tunnistaminen ja tuen suunnittelu

- HOKSin työkirja (Jypao)
- Työelämässä oppiminen ja erityinen tuki (podcast)
- Moniammatillisen yhteistyön haasteet ja hyvät käytännöt
- Opiskelijan opiskelua ja osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ja erityinen tuki (webinaari)
- Oppimisvaikeuksien moniammatillinen tuki
- Tuki opintojen loppuunsaattamiseen
- Työelämä- ja työnhakutaidot
- Monimuotoinen erityisopettajuus (podcast)

Opintojen loppuvaihe

Opintojen loppuvaiheessa opiskelijan työllistymisen ja muun elämän suunnitelmat sekä niihin liittyvä tuki ja palvelut tarkentuvat. Yhteistyötä tehdään tulevan työpaikan, työllistymistä tukevien tahojen ja muiden hyvinvointia tukevien palvelujen kanssa. Miten tuetaan opiskelijan omaa ura- ja työllistymissuunnitelmaan liittyvää prosessia? Miten kartoitetaan opiskelijan kanssa opiskelijan tuen tarve ja hän tarvitsema työllistymistä ja muuta elämänhallintaa tukeva palveluverkosto ja miten yhteistyötä tehdään?

- Ohjaten uralle -kysely
- Opiskelijan verkostokartta
- Valmistumiseen, työllistymiseen, jatko-opintoihin tukeminen
- Vaihtoehtojen kartoittaminen
- Mahdollisuuksien osoittaminen
- Työllistymisen tuki moniammatillisena yhteistyönä (webinaari)
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijaa osallistavan moniammatillisen ohjauskeskustelun malli
- Moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Oppimisvaikeuksien monialainen tuki
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)
- TE-palvelut
- Kelan palvelut
- Sosiaali- ja terveyspalvelut – hyvinvointialueet
- Mielenterveyden keskusliiton palvelut

Valmistumisvaihe

Valmistumisvaiheessa varmistetaan
- Tarve saattaen vaihtamiselle oppilaitoksesta työelämään
- Tuki, ohjaus valmistuvalle opiskelijalle
- Valmistumisen jälkeisen seurannan ja yhteistyön suunnittelu
- Tulevaisuususko, toivon herättäminen
- Työpaikan haku
- Työllistymisen tuki moniammatillisena yhteistyönä (webinaari)
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena, (webinaari)
- Moniammatillisen yhteistyön haasteet ja hyvät käytännöt
- Moniammatillinen yhteistyö (podcast)

Opiskelun päättymisen jälkeen

Opiskelijan sijoittuminen työelämään ja elämänlaadun varmentaminen kuuluvat opiskelijan moniammatilliseen ohjaukseen. Tämä tarkoittaa saumatonta yhteistyötä opiskelijan tarvitseman tukiverkoston kanssa. Oppilaitoksen rooli on olla tarvittaessa osana tätä verkostoa, jolloin varmistetaan sujuva ja katkeamaton siirtymä työhön ja itsenäiseen elämään. Miten seurataan opiskelijan työllistymistä ja elämänlaatua opiskelun jälkeen? Millaista moniammatillista yhteistyötä tehdään?
- Jatkopolun varmistaminen
- Seuranta, ohjaus ja yhteistyö
- Jälkiohjaus

TAKAISIN OPINNOISTA
TYÖLLISTYMISEEN OSIOON

Jyväskylän palvelualan opisto

Osallistava moniammatillinen ohjaus- ja toimintamalli

Opinnoista työllistymiseen

JYPAO Jyväskylän palvelualan opisto
SamPo Saumaton opintopolku
Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020
Euroopan unioni Euroopan sosiaalirahasto

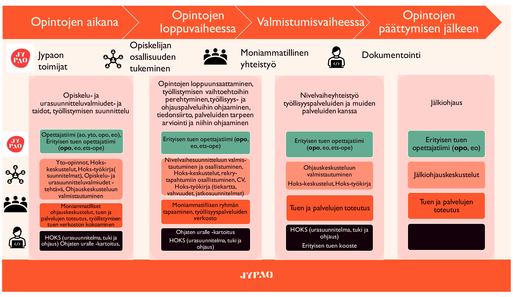

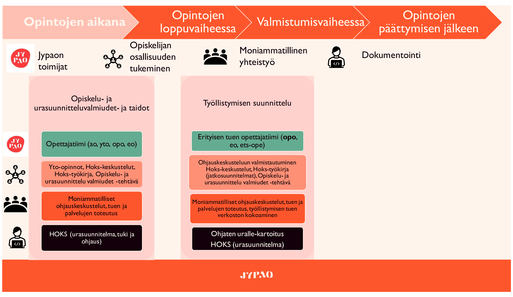

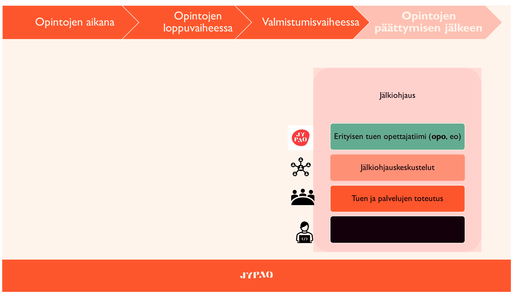

TAKAISIN OPINNOISTA
TYÖLLISTYMISEEN OSIOON

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto

Opinnoista työllistymiseen tai jatko-opintoihin

Opintojen lopussa ja jälkeen

poke POHJOISEN KESKI-SUOMEN AMMATTIOPISTO

SamPo Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni Euroopan sosiaalirahasto

OPINTOJEN LOPUSSA JA JÄLKEEN

Mitä tehdään?

Opintojen aikana: jatko-opintoihin

- Hakuohjaus, tuki
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet ja -taidot
- Tutustumiset, vierailut oppilaitokset, työelämä
- Tarpeen mukaan verkosto mukaan Point, Ohjaten uralle, AVO-testit
- HOKS, urasuunnitelma, erityisen tuen suunnitelma päivitys
- Urasuunnitelman päivitys
- Ohjauskeskustelut
- Tuki opintojen loppuunsaattamiseen
- Työelämä- ja työnhakutaidot?
- Työelämäjaksojen hyödyntäminen
- Oppisopimusmahdollisuuksien kartoittaminen

Opintojen loppuvaiheessa – suunnitelman tarkentaminen

- Tuen ja palvelujen tarpeen tarkistus HOKS, urasuunnitelman päivitys,
- Ohjauskeskustelut
- Tutustuminen/ tapaaminen - uusi mahd. oppilaitos - miten mahdollistetaan?
- Valmistumiseen, työllistymiseen, jatko-opintoihin tukeminen
- Ohjaten uralle -kysely
- Vaihtoehtojen näyttäminen
- Mahdollisuuksien osoittaminen
- Palveluihin ohjaaminen/palveluverkon kokoaminen ja yhteinen suunnittelu

Valmistumisvaihe – arviointi ja tiedonsiirto

- Jatkosuunnitelman työstö yhdessä opiskelijan kanssa tarvittaessa
- Tarvittaessa autetaan yhteishaussa / jatkuvan haun tekemisessä
- Ohjataan yhteistyöhön palveluverkoston kanssa
- Tarvetta saattaen vaihtamiselle oppilaitos – työelämä
- Tuki, ohjaus valmistuvalle opiskelijalle
- Tulevaisuususko, toivon herättäminen
- Työpaikan haku
- Ohjauskeskustelut

Opintojen päättymisen jälkeen –seuranta

- Yhteydenpito tarvittaessa opiskelijoiden kanssa
- Opiskelupaikan vastaanottamisesta muistuttaminen
- Jälkiohjaus
- Oppivelvollisten seuranta, ilmoitus (velvollisuus)
- Vaihtoehtojen esille tuominen
- Toivon näkökulma!
- Jatkopolun varmistaminen

Ohjauskeskustelut ja verkostopalaverit!

Kuka tekee?

- Opo
- Vastuuopettaja
- Erva

Tarvittaessa
- Kuraattori
- Kasvatusohjaaja
- Etsivä nuorisotyö
- Sosiaalityö

- Opo
- Vastuuopettaja
- Erva

Tarvittaessa
- Kuraattori
- kasvatusohjaaja
- etsivä nuorisotyö
- sosiaalityö

Opiskelijan kanssa yhdessä pohditaan, kenelle tietoa siirretään:
- psykologi
- terveydenhoitaja,
- tsemppari
- etsivä

- Opo
- Vastuuopettaja
- Erva

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

Nivelvaihe työllistymiseen

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

SamPo
Saumaton opintopolku

sedu

Nivelvaihe työllistymiseen

Opintojen aikana	Opintojen loppuvaiheessa suunnitelman tarkentaminen	Valmistumisvaihe, arviointi ja tiedonsiirto	Opintojen päättymisen jälkeen- seuranta
• Opiskelijatuntemus • HOKSin ja ETSin päivitys • Urasuunnitelman päivitys • Ohjauskeskustelut • Tuki opintojen loppuunsaattamiseen • Työelämä- ja työnhakutaidot • Työelämässä oppimisen jakson hyödyntäminen	• Valmistumiseen, työllistymiseen, jatko-opintoihin tukeminen • Ohjaten uralle -kysely • Vaihtoehtojen näyttäminen • Mahdollisuuksien osoittaminen • Palveluihin ohjaaminen/ palveluverkon kokoaminen ja yhteinen suunnittelu	• Tarvetta saattaen vaihtamiselle oppilaitos – työelämä • Tuki, ohjaus valmistuvalle opiskelijalle • Tulevaisuususko, toivon herättäminen • Työpaikan haku	• Jälkiohjaus • Palaute ja laadun kehittäminen

sedu

Nivelvaihe työllistymiseen

- **Ole ajoissa asialla avun hankkimisessa ennen opiskelijan valmistumista.**
- Apua saa mm:

Uraohjaaja, Kelan kautta mahdollinen nuottivalmennus, työvalmentaja tuettu työllistyminen, TE-keskus, TYP, OHJAAMO, työpaikkaohjaajat/yritykset/työelämäyhteistyö yleensä.

sedu

TAKAISIN OPINNOISTA
TYÖLLISTYMISEEN OSIOON

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylä

Opinnoista työllistymiseen

Valmistuvan opiskelijan saumaton polku työelämään tai jatko-opintoihin

Ammattiopisto SPESIA

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Valmistuvan opiskelijan malli

Valmistuvan opiskelijan saumaton polku työelämään tai jatko-opintoihin

SamPo-hankkeessa kehitetty
Viisi askelta valmistumiseen

1 **Suunnittelupalaveri 1 viimeisen lukuvuoden alussa**
Ison palaverin suunnittelua
Mukana ryhmävastuuopettaja, työvalmentaja, kuraattori, (opo)

2 **Suunnittelupalaveri 2**

Opiskelija pääroolissa: opiskelijan toiveet
Suunnitellaan valmistumisen jälkeistä elämää:
- toimeentulo
- asuminen
- työ, työllistyminen
- jatko-opinnot
- hyvinvointi

Mukana palaverissa: opiskelija, kuraattori, työvalmentaja, vastuuopettaja; yksilöllisesti tarpeen mukaan (terapeutit, kotiväki, toimintaterapeutti, sosiaalityöntekijä, omaväyläohjaaja, vammaispalveluohjaaja, asumisyksikön edustus ym.)

3 **Tsekkauspalaveri 1**
Tarkistetaan suunnitelmat ja tehdään tarvittavat muutokset
Kokoonpano sama kuin suunnittelupalaveri 2

4 **Tsekkauspalaveri 2:**
Lukuvuoden viimeisenä kuukautena
Tarkistetaan vielä kerran, että kaikki on mennyt suunnitelmien mukaan

5 Työvalmentaja tai opo ottaa valmistumisen jälkeisenä syksynä yhteyttä ja varmistaa, että kaikki on mennyt suunnitelmien mukaan

5

Opinnot valmiit

Paljon muutoksia

Oppilaitoksen tuki

Jatkokoulutus

Työnhaku

Ammatinvalinta

Kiinnostavat ammatit

Työelämään ja jatko-opintoihin siirtyminen

Jihuu! Opinnot ovat nyt loppusuoralla ja ammattiin valmistuminen on jo lähellä. Olen tehnyt opintojeni kanssa paljon töitä saavuttaakseni itselleni asettamani tavoitteet. Opiskelu on tuntunut suurelta osin ***mahtavalta, jännittävältä, hirveältä ja välillä ahdistavalta, opinnot ovat olleet raskaita***. (Miltä on tuntunut?)

Vaikuttaa siltä, että elämääni on tulossa paljon muutoksia. Olen pohtinut kovasti, mitä haluaisin tehdä työkseni valmistumiseni jälkeen vai kiinnostaisiko minua enemmän jatko-opinnot? Mistä saan toimeentuloni tai missä asun jatkossa?

Onneksi olen saanut apua ja tukea koululta näissäkin asioissa. Minun kanssa on käyty läpi tämän hetken tilannettani ja tulevaisuuden suunnitelmiani mm. ***HOKS-keskusteluista, keskustelut tuetun työpalvelun kanssa, ohjauskeskusteluissa***. (*HOKS keskusteluissa, *verkostoani kartoittamalla, *Point-kyselyn pohjalta keskustellen, *omia vahvuuksiani kartoittamalla ja vahvistamalla)

Olemme käyneet läpi opiskeluvaihtoehtoja eri tavoin. Koulutuksiin tutustuminen on tapahtunut ***koulutukset –vihko. Käyty tutustumassa paikan päällä itseä kiinnostaville aloille ja päästy osallistumaan tunneille opiskelu- ja urasuunnittelun tunneilla. Jos olisin halunnut, olisin voinut tehdä kouluvierailun***. (*Koulutukset-vihkoa hyödyn imällä, *vierailemalla minua kiinnostavissa oppilaitoksissa yksin tai jonkun kanssa, *koulutuskokeilun muodossa, *jokin muu, mikä?)

Minulle on esitelty myös työnhakuun liittyviä toimenpiteitä, kuten ***neuvottu ottamaan tarvittaessa yhteyttä te-palveluihin ja tuettuun työpalveluun, ansioluettelo, työhaastattelua varten on harjoiteltu***. (*mistä voin etsiä avoimia työpaikkoja, *kuinka teen ansioluettelon (CV), *autettu työhakemuksen tekemisessä, *olen saanut opastusta työhaastattelua varten, *jokin muu, mikä?)

Soveltuvuuttani eri aloille on kartoitettu yhdessä opettajan kanssa ***ammatinvalintatesteillä ja keskustelut, keskustellen***. (*keskustellen, *ohjaten uralle-lomaketta hyödyntämällä, *jokin muu, mikä?)

Ja olen saanut tutustua minua kiinnostaviin aloihin ***ammattilaisten esitteleminä ja työharjoitteluissa, omassa oppilaitoksessa ja yritysvierailuilla***. (*eri alojen ammattilaisten esittelemänä oppilaitoksellani, *vierailemalla minua kiinnostavissa yrityksissä yksin tai jonkun kanssa, *työkokeilun kautta, *en ole saanut tutustua, *jokin muu mikä?)

6

Kunnan palvelut

Ottaa yhteyttä

Minä osaan

Minua on ohjattu myös kotikuntani palveluihin, joita ovat ***tuettu työpalvelu, pajatoiminta, etsivä nuorisotyö, Ohjaamo***. (*työllisyyspalvelut, *etsivä nuorisotyö, *nuorten työpajat, *nuorille suunnatut harrastusmahdollisuudet ja nuorisotilat, *tieto- ja neuvontapalvelut, *uusille aloille tutustuminen, *jokin muu, mikä?)

Minusta tuntuu, että ***tiedän*** (*tiedän, *en tiedä) mistä löydän jatkossa tietoa ja apua tulevaisuuteeni liittyvissä kysymyksissä. Minua on muistutettu, että vielä valmistumiseni jälkeenkin minulla on mahdollisuus ottaa yhteyttä nykyisen oppilaitoksen opinto-ohjaajaan. Toivon, että kaikki muutkin opiskelijat tietävät tämän mahdollisuuden.

Kaikkien näiden keskustelujen pohjalta olen saanut varmuutta ***itsevarmuutta, ystäviä, lähitulevaisuus on selkiytynyt, siihen, että tulevaisuus on avoin ja täynnä mahdollisuuksia***. (*itsetuntoon, *oman elämäni hallintaan, *tulevaisuuden valintoihin, *jokin muu, mikä?)

Osallistuin SamPo-hankkeeseen opiskelijana. Hankkeeseen osallistuminen osana kehittämistyötä on tuntunut ***hyödyllistä, jännittävää***. (Miltä osallistuminen on tuntunut?)

Hankkeen myötä koin saavasi apua ja tukea ***tarpeen mukaan, semisti*** (*paljon, *vähän, *en ollenkaan).

Vinkkini opettajalle vastaavassa työskentelyssä jatkossa. ***On tärkeää, että opettaja on kiltti ja ymmärtäväinen. Ei ilkeä. Onnea matkaan!***. (Millaisia vinkkejä sinulla olisi opettajalle vastaavassa työskentelyssä jatkossa?)

Jatko-opintoihin siirtyminen

<<< Opinnoista työllistymiseen

Opinnoista jatko-opintoihin

Opintojen aikana → Opintojen loppuvaihe → Valmistumis-vaihe → Opiskelun päättymisen jälkeen

(Kuviota klikkaamalla saat lisätietoa toimenpiteistä)

Oppilaitosten toimintamalleja

Klikkaa logoa

JYPAO | poke | sedu | Ammattiopisto SPESIA

Vaiheiden toimenpiteet ja vastuut

Mitä tehdään?
Kuka tekee (päävastuu) ja kenen kanssa?
Miten moniammatillista yhteistyötä tehdään ja miksi?
Miten opiskelijan osallisuutta tuetaan?
Mihin tiedot dokumentoidaan?
Mitä muuta on huomioitava?

Opinnoista jatko-opintoihin – tavoitteena onnistunut ja sujuva siirtymä jatko-opintoihin

SamPo hankkeessa on kehitetty erityisesti siirtymää TUVAsta ammatilliseen perustutkintoon

Opintojen aikana

SamPo hankkeessa on kehitetty opiskelijan osallisuutta edistävää, moniammatillista, saumatonta siirtymää TUVAsta ammatilliseen perustutkintoon. TUVAssa (tutkintoon valmistava koulutus) opiskelija saa lisävalmiuksia ja ohjauksellista tukea siirtyäkseen ammatilliseen koulutukseen tai lukiokoulutukseen. TUVAssa opiskelija löytää vahvuuksiaan, voimavarojaan ja vahvistaa elämänhallinta- ja opiskelutaitojaan sekä löytää oman opiskelupolkunsa ja sitä tukevia palveluita. Opiskelija voi tarvita erityistä tukea sekä erilaisia sosiaali-, terveys- kuntoutus- ja muita palveluita opiskelunsa ja elämänhallintansa tueksi.

TUVA opintojen aikana opiskelija suunnittelee jatko-opintojaan, työstää urasuunnitelmaansa ja tekee opiskeluunsa liittyviä valintoja. Opiskelijan osallisuuden vahvistuminen opintopolkunsa ja urasuunnitelmaansa suunnittelussa edistää opiskelumotivaatiota, opintojen etenemistä ja oman polun löytymistä. Jatko-opinnoista keskustelu, minäkuvan vahvistuminen, työelämään ja eri alojen opiskeluihin tutustumiset opiskelun alussa ja aikana edistävät osallisuuden vahvistumista ja tulevaisuuden suunnittelua. Opiskelijan uskoa tulevaisuuteen on vahvistettava.

Opiskelun aikana voi opiskelijan tilanteeseen tulla muutoksia, jonka seurauksena TUVA-opinnot keskeytyvät. Myös siinä tilanteessa on tärkeä suunnitella ja toteuttaa opiskelijan osallisuutta tukien yhteistyössä moniammatillisten toimijoiden kanssa sujuva siirtymä muiden palveluiden piiriin ja taas takaisin TUVA-opintoihin, jos tilanne muuttuu.

Miten yhdessä opiskelijan kanssa tunnistetaan opiskelijan vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tuen tarpeet? Miten vahvistetaan opiskelijan minäkuvaa, pystyvyyden ja osallisuuden kokemuksia sekä luottamusta omaan osaamiseensa? Minkälaisilla keinoilla vahvistetaan opiskelijan urasuunnitelmaa opiskelun aikana? Miten opiskelijaa tuetaan hakeutumisvaiheessa? Millaista moniammatillista yhteistyötä tarvitaan ja miten tuen jatkuvuus perustutkintoihin turvataan?

Opiskelijan urasuunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvien tuen tarpeiden ja vahvuuksien tunnistaminen ja tuen suunnittelu (kts. myös opiskelun alkuvaihe -osio)

- "TUVA on opiskelijan tutkimusmatka itseen" (podcast)
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet ja -taidot
- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)
- Opiskelijan työkirja (Spesia)
- TUVAssa käytettyjä Itsearviointivälineitä: Point, TEA-viisari, Ohjaten uralle, AVO-testit, Qualis, Zekki
- HOKS työkirja (Jypao)
- HOKS, urasuunnitelma, erityisen tuen suunnitelman päivitys
- Tutustumiset, vierailut oppilaitoksiin
- Työelämässä oppiminen (podcast)
- Hakuohjaus, tuki
- Moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu, webinaari linkki
- Oppimisvaikeuksien monialainen tuki (esitysmateriaali)
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)

Opintojen loppuvaiheessa

Opintojen loppuvaiheessa opiskelija on jo hakeutunut ammatilliseen perustutkintoon joko yhteishaun tai jatkuvan haun kautta. Jotta opiskelijan opintopolku etenee saumattomasti, yhteistyö siirtymävaiheessa on tärkeää. Opiskelijan palvelujen tarve tulee arvioida uudelleen ja suunnitella tarvittavien palvelujen jatkuvuus. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tiedonsiirtopalavereita tai muuta tiedonsiirtoa, moniammatillista yhteistyötä palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi ja opiskelijan tutustumista tulevan oppilaitoksen toimintaympäristöön ja toimijoihin. Myös käytännön asiat kuten asuminen, koulumatkat ja vapaa-ajan toiminta on varmistettava. Jos opiskelija ei saa opiskelupaikkaa, on opiskelijan kanssa suunniteltava vaihtoehtoinen polku sekä varmistettava sen toteutuminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Miten tiedonsiirto nivelvaiheessa toteutetaan? Millaisia moniammatillisen yhteistyön muotoja tuen jatkuvuuden turvaamiseksi käytetään? Entä jos opiskelija ei saakaan opiskelupaikkaa, miten toimitaan?

- "TUVA on opiskelijan tutkimusmatka itseen" (podcast)
- Tuen ja palvelujen tarpeen tarkistus
- HOKS, urasuunnitelman päivitys, erityisen tuen suunnitelman päivitys
- Tutustumisten ja tapaamisten mahdollistaminen eri oppilaitoksiin
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Opiskelijan osallisuutta edistävän moniammatillisen ohjauskeskustelun toimintamalli

Valmistumisvaihe

Valmistumisvaiheessa varmistetaan jatkosuunnitelman toteutuminen ja siihen liittyvien palvelujen jatkuvuus. Opiskelun loppuvaiheessa suunnitellut toimenpiteet jatkuvat valmistumisvaiheessa. Opiskelijan opiskelun liittyvät dokumentit kuten todistus, erityisen tuen suunnitelman kooste, jatkosuunnitelma

- Jatkosuunnitelma
- Erityisen tuen suunnitelman kooste
- Yhteistyö palveluverkoston kanssa

Opiskelun päättymisen jälkeen

Opiskelun päättymisen jälkeen seurataan suunnitellun jatkopolun toteutumista. Tarvittaessa toteutetaan jälkiohjaus, joka voi olla opiskelupaikan vastaanottamisesta muistuttamista tai jos opiskelupaikka ei toteutunut tai opiskelija keskeytti opintojaan, voidaan tukea uudessa opiskelupaikan haussa jatkuvan haun kautta. Myös tiedonsiirto ja opiskelijan osallisuutta tukeva yhteistyö moniammatillisen tukiverkoston kanssa voi olla tarpeen myös opiskelujen päättymisen jälkeen. Opiskelijan sijoittuminen jatko-opintoihin on yksi TUVA-opintojen laadun ja vaikuttavuuden arvioinnin mittari, jota voidaan hyödyntää toiminnan kehittämisessä. Koulutuksen järjestäjän on tehtävä oppivelvollisten jatkopoluista merkintä Valpas-palveluun.

- Yhteydenpito tarvittaessa opiskelijan kanssa
- Opiskelupaikan vastaanottamisesta muistuttaminen
- Jälkiohjaus, Sedun toimintamalli
- Oppivelvollisten seuranta, ilmoitus (velvollisuus)

TAKAISIN
JATKO-OPINTOIHIN OSIOON

Jyväskylän palvelualan opisto

Osallistava moniammatillinen ohjaus- ja toimintamalli

Opinnoista jatko-opintoihin

JYPAO
Jyväskylän palvelualan opisto

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluerahasto

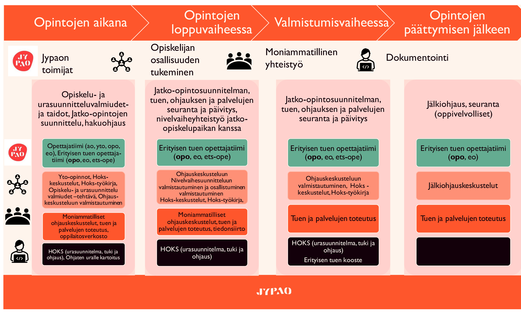

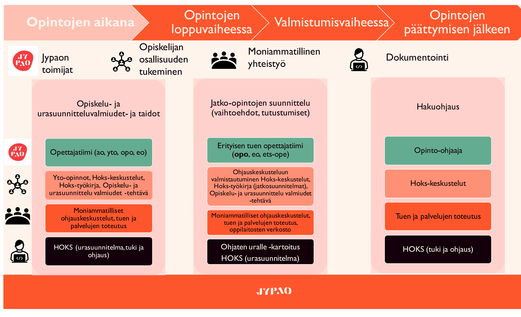

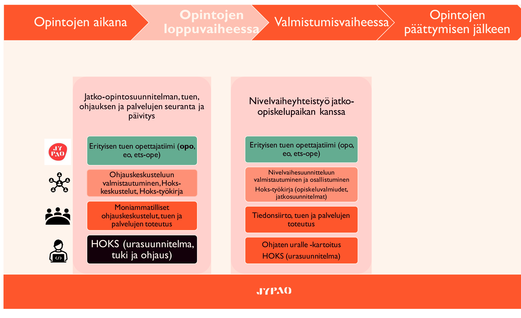

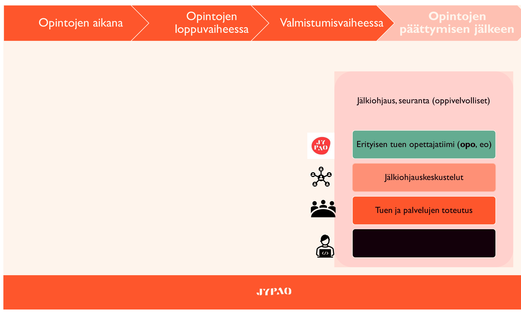

TAKAISIN
JATKO-OPINTOIHIN OSIOON

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto

Opinnoista työllistymiseen tai jatko-opintoihin

Opintojen lopussa ja jälkeen

poke POHJOISEN KESKI-SUOMEN AMMATTIOPISTO

SamPo Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni Euroopan sosiaalirahasto

OPINTOJEN LOPUSSA JA JÄLKEEN

Mitä tehdään?

Opintojen aikana: jatko-opintoihin

- Hakuohjaus, tuki
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet ja -taidot
- Tutustumiset, vierailut oppilaitokset, työelämä
- Tarpeen mukaan verkosto mukaan Point, Ohjaten uralle, AVO-testit
- HOKS, urasuunnitelma, erityisen tuen suunnitelma päivitys
- Urasuunnitelman päivitys
- Ohjauskeskustelut
- Tuki opintojen loppuunsaattamiseen
- Työelämä- ja työnhakutaidot?
- Työelämäjaksojen hyödyntäminen
- Oppisopimusmahdollisuuksien kartoittaminen

Opintojen loppuvaiheessa – suunnitelman tarkentaminen

- Tuen ja palvelujen tarpeen tarkistus HOKS, urasuunnitelman päivitys,
- Ohjauskeskustelut
- Tutustuminen/ tapaaminen - uusi mahd. oppilaitos - miten mahdollistetaan?
- Valmistumiseen, työllistymiseen, jatko-opintoihin tukeminen
- Ohjaten uralle -kysely
- Vaihtoehtojen näyttäminen
- Mahdollisuuksien osoittaminen
- Palveluihin ohjaaminen/palveluverkon kokoaminen ja yhteinen suunnittelu

Valmistumisvaihe – arviointi ja tiedonsiirto

- Jatkosuunnitelman työstö yhdessä opiskelijan kanssa tarvittaessa
- Tarvittaessa autetaan yhteishaussa / jatkuvan haun tekemisessä
- Ohjataan yhteistyöhön palveluverkoston kanssa
- Tarvetta saattaen vaihtamiselle oppilaitos – työelämä
- Tuki, ohjaus valmistuvalle opiskelijalle
- Tulevaisuususko, toivon herättäminen
- Työpaikan haku
- Ohjauskeskustelut

Opintojen päättymisen jälkeen –seuranta

- Yhteydenpito tarvittaessa opiskelijoiden kanssa
- Opiskelupaikan vastaanottamisesta muistuttaminen
- Jälkiohjaus
- Oppivelvollisten seuranta, ilmoitus (velvollisuus)
- Vaihtoehtojen esille tuominen
- Toivon näkökulma!
- Jatkopolun varmistaminen

Ohjauskeskustelut ja verkostopalaverit!

Kuka tekee?

- Opo
- Vastuuopettaja
- Erva

Tarvittaessa
- Kuraattori
- Kasvatusohjaaja
- Etsivä nuorisotyö
- Sosiaalityö

- Opo
- Vastuuopettaja
- Erva

Tarvittaessa
- Kuraattori
- kasvatusohjaaja
- etsivä nuorisotyö
- sosiaalityö

Opiskelijan kanssa yhdessä pohditaan, kenelle tietoa siirretään:
- psykologi
- terveydenhoitaja,
- tsemppari
- etsivä

- Opo
- Vastuuopettaja
- Erva

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

Nivelvaihe jatko-opintoihin, TUVA

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

SamPo
Saumaton opintopolku

sedu

Nivelvaihe jatko-opintoihin, TUVA

Opintojen aikana	Opintojen loppu-vaiheessa- suunnitelman tarkentaminen	Valmistumisvaihe, arviointi ja tiedonsiirto	Opintojen päättymisen jälkeen- seuranta
• Hakuohjaus (yhteishaku) • Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet ja -taidot • Tutustumiset ja vierailut oppilaitoksiin sekä työelämään • Tarpeen mukaan yhteistyö verkoston kanssa • HOKSin, urasuunnitelman ja erityisen tuen suunnitelman päivitys	• Tuen ja palvelujen tarpeen tarkistus • HOKSin, urasuunnitelman ja erityisen tuen suunnitelman päivitys • TUVA-opintojen päättymiseen liittyvä neuvonta (opo) • Yhteistyö palveluverkoston kanssa jatkosta • Oman oppimisen ja TUVA-vuoden reflektointi portfolion muodossa	• Jatkosuunnitelma • Erityisen tuen suunnitelman kooste • Tutustuminen/ tapaaminen – uusi, tuleva oppilaitos • Nivelvaiheyhteistyö	• Palaute ja laadun kehittäminen • Jälkiohjaus • Yhteydenpito tarvittaessa opiskelijoiden kanssa • Opiskelupaikan vastaanottamisesta muistuttaminen • Oppivelvollisten seuranta, ilmoitus (velvollisuus)

sedu

Tutustuminen tulevassa oppilaitoksessa saattaen vaihdon tukena

Kesällä tapaaminen tulevassa opiskelupaikassa

Paikalla opiskelija, huoltaja/muu verkoston jäsen, tuleva vastuuohjaaja sekä tarpeen mukaan kuraattori/terveydenhoitaja /opo /erityisopettaja sekä TUVAn aikuinen.

Tapaamisessa esitellään oppilaitoksen tilat (sisääntulo, vessa, opiskelijaravintola..) sekä vaihdetaan tarvittavat yhteystiedot.

Keskustelussa tärkeää kertoa avoimesti (opiskelijan luvalla/johdolla) hänen tavoitteistaan ja haasteistaan.

TUVAsta siirtyvien tiedonsiirto suoraan alan opoille yhteishakutulosten varmistuttua

Huomioidaan opiskelijan toiveet!!

sedu

Jälkiohjaus

Muistutellaan opiskelijaa ottamaan opiskelupaikka vastaan.

Jos opiskelija ei saanut opiskelupaikkaa hakemaltaan alalta, sovitaan tapaaminen, kartoitetaan hakukohteita ja tehdään jatkuva haku.

Opintojen alkaessa kysellään kuulumisia miten opinnot alkaneet sujua?

Onko tarvetta tapaamiselle, jossa paikalla opiskelija, TUVAn toimija ja uusi vastuuohjaaja /erityisopettaja. Tarvittaessa voidaan olla mukana HOKS:n laadinnassa.

sedu

sedu

#YIpeästiTekijä

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylä

Opinnoista jatko-opintoihin –

Tuvan kautta tutkintoon

Ammattiopisto SPESIA

SamPo
Saumaton opintopolku

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tuvan kautta tutkintoon malli

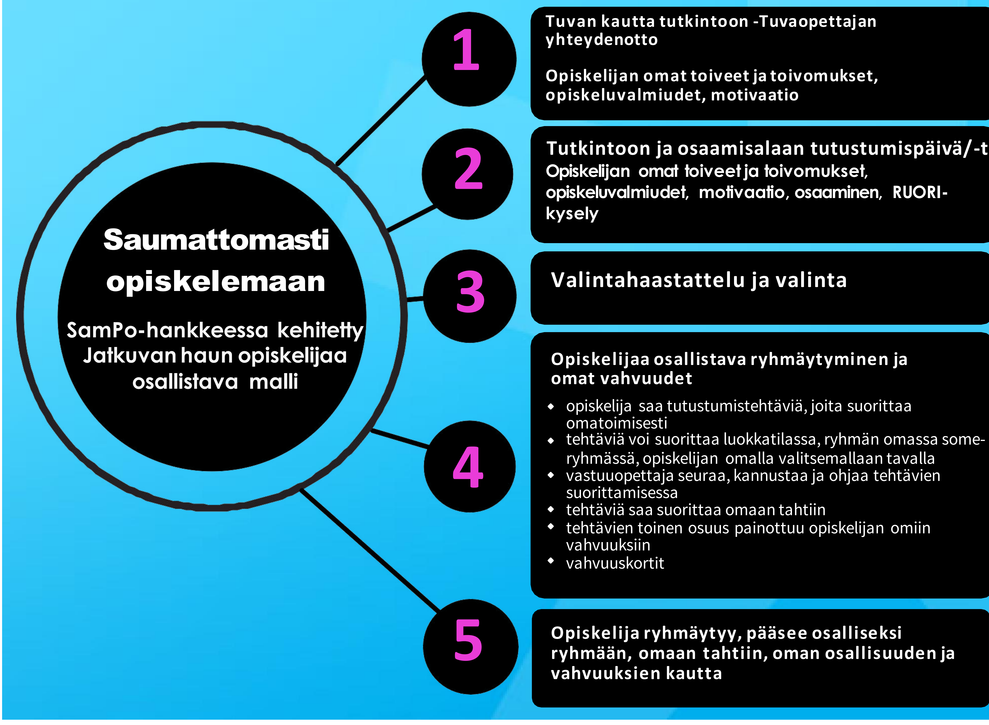

Työkirja opiskelijalle

Työkirja opiskelijalle

Täältä löydät tietoa ja vinkkejä, millaista ohjausta voit saada opiskeluusi. Miten voisit osallistua itse enemmän oman opiskelusi suunnitteluun? Millaista ohjausta ja tukea voit saada opiskeluusi? Kurkista myös muille sivuille.

Klikkaa laatikkoa, niin pääset vinkkeihin.

Kohti omannäköistä elämää	**Opiskelun suunnittelu**	**Tukea ja apua**	**Valmistaudun palaveriin**
Opiskelun alkuvaihe	**Työelämässä oppiminen**	**Työllistyminen**	**TUVAsta perustutkintoon**

Opiskelijan kokemuksia ohjauksesta ja yhteistyöstä ammattilaisten kanssa, video linkki

SamPo projektiin osallistunut kokkiopiskelija Krista kertoo kokemuksiaan siitä, millaista tukea hän on saanut opiskeluunsa ja miten ammattilaisten yhteistyö on toiminut. Hän kertoo myös mitä hyötyä tuesta on ollut opintojen etenemisessä, työpaikalla oppimisessa, työllistymisessä ja elämässä muutenkin. Krista antaa vinkkejä opiskelijoille, miten saa vaikuttaa omaan opiskelupolkuunsa. Kannattaa tutustua.

Kohti omannäköistä opiskelua ja elämää

Täältä löydät vinkkejä, miten tunnistat omia voimavarojasi ja vahvuuksiasi. Saat myös keinoja oman arkesi ja hyvinvointisi edistämiseen. Haluatko neuvoja oman tulevaisuuden suunnitteluun ja tavoitteiden löytämiseen?

Tutustu
- Vahva ja taitava minä -työkirja opintojen sujuvaan aloitukseen
- Elämäntaitojen kehittämiseen
- Hyvinvointitreenit
- Itsearviointia osallisuudesta

Opiskelun suunnittelu

Ammatillisessa koulutuksessa suunnittelet opintopolkusi yhteistyössä opettajiesi kanssa. Tärkeä työkalu tässä on HOKS, henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelmasi. Suunnitelman teko aloitetaan opiskelun alussa ja sitä päivitetään koko opintojen ajan.

Suunnitelmassa mietit omia tavoitteitasi ja osaamistasi sekä teet valintoja opintojen sisällöistä ja toteutuksesta. Mietit myös millaista ohjausta, tukea ja erityistä tukea tarvitset opiskelussasi. Tarkoituksena on, että löydät itsellesi soveltuvan tavan kulkea kohti ammattia ja tulevaisuutta.

Tietoa henkilökohtaistamisesta ja HOKSista.

Opintopolun suunnittelu voi olla monesta eri syystä vaikeaa. Voi myös käydä niin, että et ole voinut vaikuttaa juurikaan suunnitelmaan. Miten voit vaikuttaa enemmän omiin opintoihisi? Miten opintoja voi suunnitella? Keskustele avoimesti opettajasi kanssa toiveistasi. Tarvitset myös tietoa opinnoista ja eri mahdollisuuksista sekä tarjolla olevasta tuesta.

HOKS työkirja auttaa sinua suunnittelemaan omaa opintopolkuasi. Voit työstää työkirjaa yksin tai opettajasi ja ohjaajasi kanssa.

HOKS työkirja avuksi.

Tukea ja apua

Älä jää yksin ajatustesi ja pulmiesi kanssa. Opiskelun aikana voit saada erilaista tukea oman oppilaitoksen opettajilta ja muilta ohjaajilta. Ole yhteydessä, he auttavat sinua mielellään. Lisäksi voit itse tutustua erilaisiin tukitahoihin. Voit aloittaa oman verkostokartan rakentamisen ja huomaat, ketkä kaikki sinua jo nyt tukevat elämässä ja opiskelussa.

Ketkä tukevat minua elämässä ja opiskelussa? Oma verkostokarttani.
1. Kirjoita kuvion keskelle oma nimesi.
2. Mieti, ketkä auttavat ja tukevat sinua opiskelussa ja elämässä.
3. Kirjoita lähelle omaa nimeäsi ne henkilöt, joilta olet saanut eniten tukea.
4. Kirjoita kauemmaksi omasta nimestäsi ne henkilöt, joilta olet saanut vähemmän tukea.
5. Keskustele opettajasi tai muun läheisen työntekijän kanssa tekemästäsi verkostokartasta.
6. Keskustelkaa myös siitä, onko tuki tai apu riittävää, puuttuuko jokin taho? Miten sen kanssa edettäisiin?
7. Tämän tehtävän voi tehdä esim. vuoden kuluttua uudelleen ja verrata aiemmin tekemääsi Verkostokarttaan

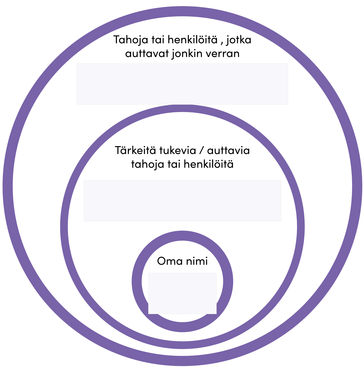

Esimerkki yhden opiskelijan verkostokartasta. linkki ammattilaisen työkirjan kuvaan

Oppilaitoksen tukitahoja

Muita tukitahoja:
Ohjaamo
KELA (Opiskelijan pikaopas, Vammaistuet, Nuoren ammatillinen kuntoutus)
Mielenterveyden keskusliitto
Erilaisten oppijoiden liitto
Irti huumeista ry
Nyyti ry, Mielenhyvinvointia opiskelijoille

Voit arvioida lomakkeella millaisia kokemuksia sinulla on moniammatillisesta yhteistyöstä, linkki opiskelijan arviointilomakkeeseen.

Työkirja opiskelijalle alkuun

Valmistaudun palaveriin

Opiskeluasi voi olla tukemassa opettajan lisäksi muita ammattilaisia. Jotta saisit kokonaisvaltaista tukea, tarvitaan välillä yhteisiä palavereita. Millaisissa yhteistyöpalavereissa omiin opiskeluihisi liittyen olet ollut mukana? Näitä voivat olla palaverit, jossa on mukana opettajasi ja työpaikkaohjaajasi tai palaveriin voi osallistua oppilaitoksen opettajien ja ohjaushenkilöstön lisäksi oppilaitoksen ulkopuolisia sinua tukevia ammattilaisia kuten terapeutti tai omavalmentaja.

Olet opiskelusi ja palaverin päähenkilö. Miten saat omat toiveesi ja ajatuksesi vielä paremmin kuulluksi palaverissa? Millaisesta palaverista on hyötyä opiskelullesi? Keskustele näistä oman opettajasi tai muun tukihenkilön kanssa ja valmistaudu palaveriin yhdessä hänen kanssaan.

Muista, että palaveri on sinun opiskelusi tukemista varten. Palaverissa mukana olevat ammattilaiset haluavat auttaa sinua. Muista, että vain sinä tiedät, mitä toivot, ajattelet ja tunnet – kerro siis avoimesti, jotta saat sitä tukea, mitä tarvitset ja toivot.

Tässä vinkkejä palaveriin valmistautumiseen

1. Mieti, miksi palaveri pidetään? Mitä toivot palaverilta?
2. Ketä on hyvä olla paikalla?
3. Missä ja milloin palaveri on?
4. Mitä asioita palaverissa käsitellään? Mistä sinun mielestäsi on tärkeä puhua?
5. Miten saat oman äänesi kuuluviin? Miten toimit palaverissa?
6. Mitä toivot ammattilaisilta?
7. Mitä mielestäsi on tärkeä sopia palaverin lopuksi?
8. Entä jos et ymmärrä mitään, miten toimit?
9. Entä jos jännittää/ hävettää/ pelottaa/ vihastuttaa/ ahdistaa, miten toimit?
10. Kuka on tukenasi palaverissa?
11. Mitä tapahtuu palaverin jälkeen?

Tutustu videoon, jossa näytetään erilaisia palaveritilanteita ja kuvataan, miten yhteistyöpalaveri etenee.

Moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari) ja Moniammatillisen yhteistyöpalaverin toimintamalli (materiaali)

Voit itse arvioida lomakkeella, millainen oli oma kokemuksesi palavereista.

Opiskelun alkuvaihe

Opiskelun alkuvaihe on jännittävä ja innostava. Millainen oppilaitos on? Ketä kuuluu opiskelijaryhmääni? Onko ryhmä mukava? Löytyykö kavereita? Hyväksytäänkö minut? Millaisia opinnot ovat? Mikä on kiinnostavaa? Pärjäänkö? Millaisia opettajat ovat? Entä jos on vaikeaa, kuka auttaa opiskelussa?

Opiskelijatarinassa on kuvaus yhden opiskelijan opiskelun aloituksesta. Millainen on sinun oma tarinasi? Kenelle haluat kertoa sen?

Opiskelijatarina

Aloittavalle opiskelijalle ryhmäytymiseen

Ohjaus ja tuki opintojen alkuvaiheessa

Työelämässä oppiminen

Työelämässä oppimisen jakso on mielenkiintoinen ja tärkeä osa opiskelua. Mistä saan työpaikan? Mitä siellä tehdään? Pärjäänkö työkavereiden kanssa? Miten minut otetaan vastaan? Millainen on työpaikkaohjaajani? Mistä saan apua? Entä jos en viihdy/ osaa/ jaksa olla työpaikalla? Opettajan tehtävänä on auttaa sinua – ole rohkeasti yhteydessä!

Opiskelijatarinassa on kuvaus yhden opiskelijan työelämässä oppimisen jaksosta. Millainen on sinun oma tarinasi? Kenelle haluat kertoa sen?

Opiskelijatarina

Ohjaus ja tuki työelämässä oppimisessa

Työllistyminen

Opiskelu on päättymässä, mitä sen jälkeen? Työllistymistä kannattaa miettiä jo opiskelun aikana. Mistä saat töitä? Miten haet töitä? Millaiset työt ja työpaikat kiinnostavat sinua? Mistä saat apua työpaikan löytämiseen tai työpaikalla olemiseen? Entä jos tarvitset apua myös muuhun elämään opiskelun jälkeen?

Opiskelijatarinassa on kuvaus yhden opiskelijan työllistymisen vaiheesta. Millainen on sinun oma tarinasi? Kenelle haluat kertoa sen?

Opiskelijatarina

Ohjaus ja tuki työllistymisvaiheessa (vaihekuvaus)

TUVAsta perustutkintoon

TUVA opiskelu on päättymässä, mitä sen jälkeen? Jatko-opintoja kannattaa miettiä koko TUVA-opiskelun ajan. Mikä ala kiinnostaa sinua? Missä sitä voi opiskella? Mitä opiskelu pitää sisällään? Pärjäänkö opiskelussa? Miten ammatilliseen koulutukseen haetaan? Mistä saan apua koulutukseen hakemisiin? Millaista tukea voin saada perustutkintokoulutuksessa? Entä jos tarvitsen apua myös muuhun elämään, mistä saan siihen apua? Entä jos en pääse opiskelemaan, mitä sitten? Pääsin opiskelemaan kiinnostavaa alaa! Mitä sitten tapahtuu?

Opiskelijatarinassa on kuvaus yhden opiskelijan opintopolusta TUVAsta ammatilliseen perustutkintoon. Millainen on sinun oma tarinasi? Kenelle haluat kertoa sen?

Opiskelijatarina

Ohjaus ja tuki jatko-opintoihin siirryttäessä (vaihekuvaus)

Työkirja opiskelijalle alkuun

Opiskelijan kokemus osallisuudesta, arviointiväline Lähdeviite: Kurunsaari ja Eskola 2022

Kokemukset osallisuudesta:

1. Valitse yksi seuraavista vaihtoehdoista, joka parhaiten kuvaa kokemustasi

- ☐ Työntekijät suunnittelivat ja toteuttivat tukitoimet – olin tuen kohde
- ☐ Osallistuin jonkin verran tuen ja ohjauksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- ☐ Osallistuin aktiivisesti ja työntekijät tukivat minua
- ☐ Suunnittelin ja toteutin yhdessä työntekijöiden kanssa tukea ja ohjausta
- ☐ Päätin asioistani ja sain tarvittaessa tukea työntekijöiltä

Kokemukset moniammatillisesta yhteistyöstä

2. Miten työntekijöiden välinen yhteistyö tuki sinua?
1=ei ollenkaan, 2=vähän, 3= kohtalaisesti, 4=paljon, 5= erittäin paljon

	1	2	3	4	5
työntekijät auttavat minua yhdessä	☐	☐	☐	☐	☐
työntekijöiden välinen yhteistyö toimii hyvin	☐	☐	☐	☐	☐
yhteistyöhön on riittävästi aikaa	☐	☐	☐	☐	☐
voin luottaa, että asioistani ei kerrota ilman lupaani	☐	☐	☐	☐	☐
kaikki työntekijät haluavat minulle hyvää	☐	☐	☐	☐	☐
tiedän, keneltä työntekijältä saan mitäkin apua	☐	☐	☐	☐	☐
sovimme yhdessä työntekijöiden kanssa, mitä tehdään ja kuka tekee	☐	☐	☐	☐	☐
keskustelimme yhdessä, mikä yhteistyössä toimi, mikä ei toiminut	☐	☐	☐	☐	☐

Perusteluja vastauksille (mitä hyvää, mitä kehitettävää)

Kokemukset moniammatillisista ohjauskeskusteluista

3. Arvioi, millainen oli keskustelu, jossa oli useita työntekijöitä mukana samanaikaisesti.
1=ei ollenkaan, 2=vähän, 3=kohtalaisesti, 4=paljon, 5= erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Tiesin, miksi keskustelu pidettiin	☐	☐	☐	☐	☐
Minua oli valmennettu keskusteluun osallistumiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Uskalsin kertoa omista asioista	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kuunneltiin	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla oli helppo olla keskustelussa	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärsin, mitä työntekijät sanoivat	☐	☐	☐	☐	☐
Sovimme yhdessä, mitä teemme jatkossa	☐	☐	☐	☐	☐
Keskustelu oli minulle hyödyllinen	☐	☐	☐	☐	☐

4. Valitse yksi seuraavista vaihtoehdoista, mikä parhaiten kuvaa keskustelua, jossa oli eri työntekijöitä mukana.

- ☐ Minua ei kuunneltu ja en saanut sanoa mielipidettäni
- ☐ Minulta kysyttiin mielipidettä, mutta en voinut vaikuttaa suunnitelmaan
- ☐ Mielipiteeni otettiin huomioon, kun suunnitelmaa tehtiin
- ☐ Päätimme yhdessä työntekijöiden kanssa suunnitelmasta ja toteutuksesta.
- ☐ Sain päättää, mitä tehdään ja sain tukea päätöksen teossa

TIETOA PROJEKTISTA | TUTKIMUS KEHITTÄMISEN TUKENA

OPISKELUN ALKUVAIHE | TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN | TYÖLLISTYMISEEN TAI JATKO-OPINTOIHIN

Työkirja ammattilaisille

TYÖKIRJA OPISKELIJALLE | TYÖKIRJA AMMATTILAISELLE

Työkirja ammattilaisille

Työkirja on tarkoitettu ammattilaisten avuksi opiskelijan osallisuuden edistämiseen ja moniammatillisen ohjauksen kehittämiseen. Työkirjaan on koottu SamPo -projektin aikana kehitettyjä tai hyväksi koettuja toimintamalleja, menetelmiä ja materiaaleja.

Opiskelijan osallisuuden tukeminen

Moniammatillinen yhteistyö ja ohjaus

Tietoa ja hyviä käytäntöjä

Opiskelijan osallisuuden tukeminen

"Opiskelija on oman oppimisensa kapteeni, ei vain sivusta seuraaja" (SamPo projektitoimija 2022). Opiskelijan osallisuuden kokemukseen ja mahdollisuuksiin voi vaikuttaa monin tavoin.

Miten tuen opiskelijoitteni osallisuutta omassa opiskelussaan ja elämässään? Alle on koottuna keskeisiä kysymyksiä. Lisätietoa ja vinkkejä klikkaamalla kysymystä

1. Miten arvioin opiskelijan osallisuuden kokemuksia?
2. Miten rakennan luottamuksellisen ja turvallisen suhteen opiskelijan kanssa? Mahdollistanko opiskelijan kuulluksi tulemisen?
3. Millaisia opiskelijan osallisuutta edistäviä itsearviointimenetelmiä ja keinoja käytän ohjauksessani?

Osallisuus on laajalta määritelmältään henkilön osallisuutta omassa elämässään, yhteisössään ja vaikuttamisen prosesseissa sekä osallisuutta yhteisestä hyvästä (THL 2023). Tässä materiaalissa osallisuudella tarkoitetaan opiskelijan osallisuuden kokemusta omassa opiskelussaan ja elämässään (Isola ym. 2017, Jauhola ja Kortelainen 2018). Salmen ym. (2020) tutkimuksessa ammatillisen koulutuksen opiskelijat, joilla on oppimisvaikeuksia, omaa yrittämistä ja itsenäisyyttä korostava minäkuva edisti kiinnostuneisuutta opiskeluun ja johti hyviin oppimistuloksiin.

Leeman ja Hämäläinen (2016) määrittelevät osallisuuden prosessina, joka kattaa eri ulottuvuuksia: tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta- ja arviointiosallisuuden. Moniammatillisessa yhteistyössä osallisuus toteutuu yhteisen tiedon rakentamisena ja tuottamisena (Leemann ja Hämäläinen 2016). Toimijuus on osin osallisuuden rinnakkainen käsite, jolloin painotus on opiskelijan omassa aktiivisessa toiminnassa, opiskelun ja kuntoutumisen suunnittelussa sekä toteuttamisessa (Autti-Rämö ym. 2022, Salminen, Rajavaara ja Ylinen 2021).

Opiskelijan ja työntekijöiden vuorovaikutussuhdetta osallisuutena ja osallisuuden edistymisessä voidaan kuvata osallisuuden portaina (Kuvio 1), jotka on kuvattu SamPo projektissa. Portaat toimivat erinomaisesti arvioitaessa ja kehitettäessä opiskelijan osallisuutta ja työntekijän osallisuutta edistävää vuorovaikutusta ja ohjausta. Osallisuuden portaiden kehittämisessä on hyödynnetty soveltaen eri tutkijoiden kehittämiä malleja (Arnstein 1969, Hart 1997, Kinnunen 2021, Känkänen ym. 2022).

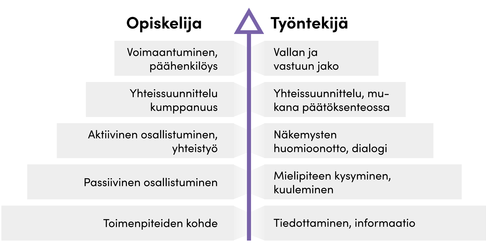

Kuvio 1. Osallisuuden portaat (SamPo projekti 2023)

Opiskelijan osallisuuden kokemukseen vaikuttavat monet tekijät. Alla olevaan kuvioon on koottu SamPo projektitoimijoiden näkemyksiä opiskelijan osallisuutta edistävistä ja rajoittavista tekijöistä.

Osallisuutta edistää

- Opiskelijan kuulluksi tulemisen kokemus
- Matala kynnys ottaa yhteyttä ja saada tukea
- Ohjaajan kannustus ja tuki, dialogitaidot
- Riittävästi aikaa
- Opiskelijan motivaatio ja hyvät osallisuustaidot ja niiden edistäminen
- HOKSin ja opintojen suunnittelu yhteistyössä opiskelijan kanssa
- Oppilaitoksen opiskelijaa arvostava toimintakulttuuri, asenne sekä resurssit
- Yhteistyötahojen selkeä rooli ja osallistuminen yhteistyöhön

Osallisuutta rajoittaa

- Ohjaajan ajanpuute, kiire
- Ohjaajan ohjaus- ja vuorovaikutusosaamisen puute
- Opiskelijan ohjauksen tarpeen tunnistamisen vaikeudet
- Opiskelijan tilanteeseen liittyvät haasteet ja ongelmat
- Oppilaitoksen asenne ja toimintakulttuuri: arvoperustat, osallisuutta ei ole sanoitettu, eikä ohjeistettu, ei näy työtavoissa, liian vähän resursseja, byrokratia

Kuvio 2. Opiskelijan osallisuutta edistävät ja rajoittavat tekijät (SamPo projektitoimijat 2023).

Opiskelijan kokemuksia osallisuudesta opintopolulla.

Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan osallisuus ammatillisen koulutuksen opintopolulla

jamk | JYPSO | poke | sedu | Ammattiopisto SPESIA

Menetelmiä opiskelijan osallisuuden tukemiseen

1. Miten arvioin opiskelijan osallisuuden kokemuksia?

SamPo projektissa on kehitetty arviointivälineitä opiskelijan oman osallisuuskokemuksen arviointiin sekä työntekijän tueksi opiskelijan osallisuuden arviointiin. Näitä voi hyödyntää oman ohjauksen ja vuorovaikutuksen kehittämisessä sekä opiskelijan oman osallisuuden vahvistumisessa.

- Opiskelijan kokemus osallisuudesta, arviointiväline
- Työntekijän käsitys opiskelijan osallisuudesta, arviointiväline

2. Miten rakennan luottamuksellisen ja turvallisen suhteen opiskelijan kanssa? Mahdollistanko opiskelijan kuulluksi tulemisen?

- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen, webinaari linkki

Dialogin tärkeitä elementtejä avoimen ja kunnioittavan vuorovaikutuksen rakentamiseen:

Kuuntelu:
kuuntele toista henkilöä aktiivisesti: yritä ymmärtää hänen näkökulmiaan ja tunteitaan

Avoin mieli:
ole avoin uusille näkökulmille ja ajatuksille: haasta omat oletuksesi ja uskomuksesi

Selkeys:
ilmaise itseäsi selkeästi ja ymmärrettävästi: tuo ajatuksesi ja tunteesi rohkeasti esille

Rakentava vuorovaikutus:
rakentava dialogi edistää yhteistä ymmärrystä ja löytää ratkaiuja yhteisiin ongelmiin

Kunnioitus:
osoita kunnioitusta keskustelukumppaniasi kohtaan: hyväksy hänen näkökulmansa ja kokemuksensa. Kaikesta ei tarvitse olla samaa mieltä

Kuvio 2. Dialogin elementit (Koskenlahti 2023, soveltaen Holm ym. 2018, Parkkila ym. 2019).

- Ratkaisukeskeisyys ja voimavaralähtöisyys

3. Millaisia opiskelijan osallisuutta edistäviä itsearviointimenetelmiä, materiaaleja ja keinoja käytän ohjauksessani?

- Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen (webinaari)
- Opiskelijan osallisuutta edistäviä itsearviointimenetelmiä
  - Point –kysely psykososiaalisesta hyvinvoinnista
  - Ruori arviointimenetelmä
  - Crear digitaalinen palvelutarpeen arviointimenetelmä
  - Ohjaten uralle -kysely
- Vahva ja taitava minä - Opiskelijan työkirja, Spesia
- HOKS-työkirja, Jypao
- Opiskelijatarinatehtävä opintojen nivelvaiheisiin
- Osallistavia materiaaleja, Maarit Sorjonen, SamPo projekti
- Pedagogisen hyvinvoinnin menetelmäpankki, Luovi (kehitetty muualla)
- Opiskelijakohtaisen yksilöllisen ohjauksen ja erityisen tuen suunnittelu, toteutus ja arviointi - dokumentointilomake
- TUVA on opiskelijan tutkimusmatka itseen (podcast)
- SamPo matka – opiskelijan polku (podcast)

Moniammatillisuudella tarkoitetaan tässä julkaisussa opiskelijan (ja huoltajan) ja ammattilaisten välistä yhteistyötä, joka toteutuu oppilaitoksen sisällä tai oppilaitoksen ja muiden organisaatioiden välillä (Jeglinsky 2022, Nykänen 2010). Opiskelijalla on tasavertainen asema moniammatillisessa yhteistyössä ja opiskelijan osallisuutta ja päähenkilöyttä korostetaan kohteena olemisen sijasta (kts Autti-Rämö 2022; D'amour ja Oandasan 2005; Nykänen 2010). Nuorten ongelmissa on usein kysymys monen eri ongelman yhteisvaikutuksesta, joten ongelmaan puuttuminen ja sen ratkaiseminen vaatii erilaisia näkökulmia ja ammatillisia taitoja (Kuure ja Lindman 2018). Yhteistyö mahdollistaa tiedon nopean saannin ja siirtämisen, toimenpiteiden koordinoinnin sekä opiskelijan kokonaisvaltaisen tukemisen jatkuvuuden. Moniammatillisuuden lähikäsitteitä ovat monialaisuus, moniasiantuntijuus ja monitoimijuus (Jeglinsky ym. 2022).

Ammatillisen koulutuksen opiskelija voi tarvita erityisen tuen lisäksi hoito-, kuntoutus- ja muita palveluja opiskelunsa edistämiseksi ja hyvinvointinsa ylläpitämiseksi. Miten luodaan toimiva, opiskelijan opintopolkua ja osallisuutta edistävä moniammatillinen yhteistyötapa?

Alla olevassa kuviossa on kuvattu yhden kuvitteellisen opiskelijan tukiverkostoa.

Kuvio 3. Maijan opiskeluja ja hyvinvointia tukevat tahot – Maijan verkostokartta

Menetelmiä moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen

Miten edistän opiskelijan osallisuutta tukevaa moniammatillista yhteistyötä ja ohjausta? Alle on koottuna keskeisiä kysymyksiä. Lisätietoa ja vinkkejä klikkaamalla linkkiä.

1. Mitkä tahot ja palvelut voisivat olla tukemassa opiskelijoita? Miten itse voin tukea opiskelijaa hahmottamaan omat tukiverkostonsa? (materiaali)
2. Miten ja miksi teen moniammatillista yhteistyötä? (materiaali)
3. Miten toteutan opiskelijan osallisuuta edistävän tuloksellisen moniammatillisen ohjauskeskustelun, palaverin? (materiaali)
4. Miten teen moniammatillista yhteistyötä opintojen nivelvaiheissa? (materiaali)
5. Miten oppilaitoksessani voidaan kehittää opiskelijan osallisuutta edistävän moniammatillisen yhteistyön käytänteitä ja toimintamalleja? (materiaali)

Miten opiskelijan päähenkilöys toteutuu näin laajassa verkostossa? Kun opiskelijaa on tukemassa samanaikaisesti monia tahoja, tällöin kokonaisuuden koordinointi ja yhteistyötavat tulee suunnitella ja yhteistyön toimivuutta sekä tukitoimien tarvetta on arvioitava ja kehitettävä koko opiskelun ajan. Opiskelijan tilanteessa kohtaavat myös palveluorganisaatioiden erilaiset toimintakulttuurit, tietosuojakäytännöt ja työskentelytavat. Yhteistyön sisällöt myös vaihtelevat: jääkö moniammatillinen yhteistyö vain työnjaolliseksi vai onko yhteistyö todellista yhdessä tekemistä opiskelijaa osallistaen. Miten moniammatillinen yhteistyö määritellään? Onko se opiskeluhuollollista monialaista yhteistyötä, erityiseen tukeen liittyvää kuntoutusyhteistyötä, moniammatillista pedagogista yhteistyötä vai monialaista ohjaustyötä? Mikä on erityisen tuen rooli, entä erityisopettajan tehtävät ja asiantuntijuus opiskelijan ja henkilöstön tukena?

Opiskelijalle tehdään myös eri tahojen toimesta monenlaisia suunnitelmia, esimerkiksi HOKS, johon sisällytetään erityisen tuen suunnitelma ja uraohjaussuunnitelma, opiskeluhuoltokertomus, kuntoutussuunnitelma, palvelusuunnitelma ja hoitosuunnitelma. Miten suunnitelmat palvelevat opiskelijan opiskelua ja hyvinvointia ja miten taataan suunnitelmien yhteensovittaminen ja tiedon siirtyminen opiskelijan parhaaksi ja yhteistyöverkoston tehokkaaksi käyttönä?

Moniammatillista yhteistyötä edistää

- Verkoston kokoaminen ja koordinointi sekä jatkuva kehittäminen
- Opiskelija on tietoinen omasta tukiverkostostaan ja laatinut oman verkostokarttansa
- Opiskelijalähtöinen yhteistyö
- Opiskelijaa osallistava ja kannustava ohjaus sekä kuuntelu
- Opettajien ja muiden työntekijöiden motivoituneisuus ja vastuullisuus
- Luottamuksellinen ilmapiiri ja avoin keskustelu
- Yhteistyössä hyödynnetään eri näkemyksiä sekä vaihdetaan tietoja
- Tavoitteet, suunnitelmat, yhteydenpito, työnjako, toimintaperiaatteet ja arviointi suunnitellaan yhdessä opiskelijan ja työntekijöiden kanssa
- Tapaamisten ja toiminnan koordinointi sovittu ja toimiva
- Opiskelijan moniammatillinen tuki varhaisessa vaiheessa
- Opettajalla riittävästi aikaa yhteistyöhön ja ohjaamiseen työpaikalla
- Oppilaitoksen moniammatillisen yhteistyön toimintatavat on sovittu ja resurssoitu

Moniammatillisen yhteistyötä haastaa

- Aikaa ja resursseja yhteistyöhön lisää
- Työnjako ei toimi, vastuun sysääminen – oppilaitos voi jäädä yksin
- Moniammatillisen yhteistyön varhaisen tarpeen huomioon ottaminen ja yhteistyön lisääminen
- Tiedonsiirron ja tietosuojan haasteet esim. työpaikan tärkeä saada ennakkoon tietoa opiskelijan valmiuksista, osaamisesta, miten ohjataan ja toimitaan.
- Palveluja ei ole saatavilla ja henkilöt vaihtuvat
- Kokoontumisten tavoite epäselvä
- Opiskelijan huomioimista ja osallisuuden tukemista vielä enemmän
- Opiskelijaan liittyvät haasteet: kommunikointi, elämäntilanteen muutokset
- Opiskelijan tukeminen ja rohkaisu puhumaan vaikeista asioista
- Toimintamalli yhteistyölle puuttuu
- Verkostoihin tutustuminen ja ylläpitäminen ei toimi

Kuvio 4.
Moniammatillista yhteistyötä edistää ja haastaa

Kehittämistyö johdon näkökulmasta (podcast)

1. Mitkä tahot ja palvelut voisivat olla tukemassa opiskelijoita? Miten itse voin tukea opiskelijaa hahmottamaan omat tukiverkostonsa?

- **Oppilaitoksen verkostokartta, esimerkkejä**

Opiskelijan verkostokartta

Menetelmiä moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen

Miten edistän opiskelijan osallisuutta tukevaa moniammatillista yhteistyötä ja ohjausta? Alle on koottuna keskeisiä kysymyksiä. Lisätietoa ja vinkkejä klikkaamalla kysymystä.

1. Mitkä tahot ja palvelut voisivat olla tukemassa opiskelijoita? Miten itse voin tukea opiskelijaa hahmottamaan omat tukiverkostonsa?
2. Miten ja miksi teen moniammatillista yhteistyötä?
3. Miten toteutan opiskelijan osallisuuta edistävän tuloksellisen moniammatillisen ohjauskeskustelun, palaverin?
4. Miten teen moniammatillista yhteistyötä opintojen nivelvaiheissa?
5. Miten oppilaitoksessani voidaan kehittää opiskelijan osallisuutta edistävän moniammatillisen yhteistyön käytänteitä ja toimintamalleja?

1. Mitkä tahot ja palvelut voisivat olla tukemassa opiskelijoita?
Pyydä opiskelijaa kirjoittamaan paperin keskelle oma nimensä. Kysy, ketkä auttavat / tukevat opiskelijaa opinnoissasi? Pyydä opiskelijaa piirtämään lähelle omaa nimeä ne henkilöt tai tahot, jotka hän kokee tärkeimmiksi ja kauemmas ne, joilta saatu tuki on pienempää. Tämän jälkeen keskustele opiskelijan kanssa kartasta. Pyydä häntä kertomaan tarkemmin eri tahoista/ henkilöistä ja heiltä saadusta tuesta. Voitte yhdessä arvioida verkostoa. Keskustelkaa myös siitä, onko tuki tai apu riittävää, puuttuuko jokin taho? Miten sen kanssa edettäisiin? Tämän tehtävän voi tehdä esim. vuoden kuluttua uudelleen ja verrata opiskelijan kanssa karttoja.

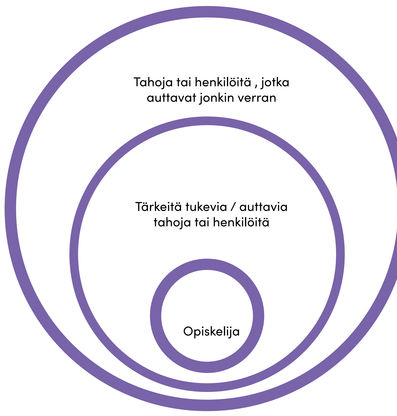

Kuvio 5. Opiskelijan verkostokartta.

2. Miten ja miksi teen moniammatillista yhteistyötä?
- Opiskelijan osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö (podcast)
- Opiskelijan moniammatillinen ohjaus – erityistä tukea, pedagogiikkaa, uraohjausta vai opiskeluhuoltoa? (webinaari)
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa (podcast)
- Oppimisvaikeuksien moniammatillinen tuki (webinaari)
- Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ja erityinen tuki (webinaari)
- Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena (webinaari)
- Konsultaatiomalli
- Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen (webinaari)
- Opiskelijapolku, Poken esimerkki
- Tiedonsiirtokäytännöt, esimerkki Sedusta
- Moniammatillisen yhteistyön arviointiväline (ammattilaiset)
- Moniammatillisen yhteistyön arviointiväline (opiskelija)

3. Miten toteutan opiskelijan osallisuuta edistävän tuloksellisen moniammatillisen ohjauskeskustelun, palaverin?
- Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu (webinaari)
- Moniammatillisen opiskelijaa osallistavan ohjauskeskustelun toimintamalli
- Moniammatillisen ohjauskeskustelun arviointiväline (ammattilaiset)
- Moniammatillisen ohjauskeskustelun arviointiväline (opiskelija)
- Videot kehittämisen apuna

4. Miten teen moniammatillista yhteistyötä opintojen nivelvaiheissa?
- Opiskelun alkuvaihe
- Työelämässä oppiminen
- Nivelvaihe työllistymiseen
- Nivelvaihe jatko-opintoihin
- Työelämässä oppiminen ja erityinen tuki (podcast)
- Työllistymisen tuki moniammatillisen yhteistyönä (webinaari)
- TUVA on opiskelijan tutkimusmatka itseen (podcast)
- Kokiksi valmistunut haaveammatissaan (Sedu)

5. Miten oppilaitoksessani voidaan kehittää opiskelijan osallisuutta edistävän moniammatillisen yhteistyön käytänteitä ja toimintamalleja?
- Kehittämistyö johdon näkökulmasta (podcast)
- Oppilaitosten verkostokartat: Jypao, Poke, Sedu, Spesia
- Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa (podcast)
- Moniammatillinen ohjaus

Tietoa ja hyviä käytäntöjä

Täältä löydät tietoa ja hyviä käytäntöjä kehittämistyön tueksi.

Opiskelijan saumaton opintopolku -webinaarisarja

Sampodit - Opiskelijan saumaton opintopolku -projektin podcast –sarja

SamPo Konsultaatiomalli

Videointi osaamisen kehittämisen tukena

Erityisen tuen palveluita ja muita tukimuotoja

Tutkimus kehittämisen tukena

Työkirja ammattilaiselle alkuun

Opiskelijan saumaton opintopolku -webinaarisarja

Webinaarisarjassa kerrotaan, miten voidaan edistää erityistä tukea ja hoito- ja kuntoutuspalveluja tarvitsevan opiskelijan osallisuutta ja moniammatillista ohjausta opiskelun nivelvaiheissa. Sarja sisältää yhdeksän SamPo -projektissa tuotettua webinaaria.

1. **Oppimisvaikeuksien moniammatillinen tuki**, neuropsykologian erikoispsykologi PsL, Johanna Nukari, Kuntoutussäätiö. (materiaali)

   Ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla voi olla erilaisia oppimisvaikeuksia, jotka näyttäytyvät monenlaisina pulmina opiskelussa. Oppimisvaikeuksien tarkempi tutkiminen antaa välineitä opiskelijan suunnitelmallisempaan tukeen. Myös yksilöllinen kuntoutus on tarvittaessa mahdollista. Opiskelijan osallisuutta edistävällä moniammatillisella yhteistyöllä ja erityisellä tuella oppilaitoksen sisällä ja tarvittaessa yhteistyöllä oppilaitoksen ulkopuolisten opiskelijan verkostojen kanssa tuetaan opiskelijan oppimista ja opiskelun etenemistä.

2. **Opiskelijaa osallistava moniammatillinen ohjauskeskustelu**, Merja Kurunsaari ja Seija Eskola Jamk ja projektitoimijat Jypao, Poke, Spesia. (webinaari)

   Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opiskelua ja arjen hallintaa on samanaikaisesti tukemassa laaja moniammatillinen verkosto. Opiskelijan opiskelun etenemisen, verkoston yhteistyön ja asiantuntijuuden jakamisen yhtenä tärkeänä toimintamuotona ovat moniammatilliset palaverit. Opiskelijan osallisuus ja toimiva, tavoitteellinen ja suunnitelmallinen yhteistyö palaveritilanteissa voi olla haasteellista. Webinaarissa havainnollistetaan palaveritilanteita ja kuvataan SamPo -projektissa kehitetty opiskelijan osallisuutta edistävä moniammatillisen ohjauskeskustelun toimintamalli.

3. **Monialainen kuntoutus erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukena**, kuntoutuspäällikkö Ulla Kolomainen, Keski-Suomen hyvinvointialue. (webinaari)

   Erityistä tukea tarvitseva opiskelija voi tarvita monenlaisia ja eri palvelujärjestäjien tuottamia kuntoutuspalveluja. Webinaarissa kuvataan kuntoutusjärjestelmää ja moniammatillisen opiskelijalähtöisen yhteistyön edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Yhteistyön tulisi olla ammattirajat ylittävää työskentelyä kuntoutujan, opiskelijan parhaaksi sen sijaan, että työskenneltäisiin rinnakkain toisistaan riippumattomina. Tämä tarkoittaa myös erilaisten suunnitelmien yhteensovittamista, tiedonjakamisen käytäntöjä ja palvelukokonaisuuden koordinointia. Linkki webinaariin

4. **Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ja erityinen tuki**, erityisopettaja Riitta Rantamaa, Jyväskylän palvelualan opisto ja erityisen tuen asiantuntija Maarit Sorjonen, Ammattiopisto Spesia. (webinaari)

   Maahanmuuttajataustainen opiskelija tarvitsee usein monenlaista tukea. Tuen tarpeet voivat liittyä kulttuurilliisin tekijöihin, kotoutumiseen, traumaattiseen taustaan, kielitaidon puutteeseen tai oppimisen pulmiin. Opiskelijalla voi olla myös useita haasteita samanaikaisesti. Opiskelijan osallisuutta edistävällä moniammatillisella yhteistyöllä ja erityisellä tuella oppilaitoksen sisällä ja oppilaitoksen ulkopuolisten opiskelijan verkostojen kanssa tuetaan opiskelijan opiskelun etenemistä.

5. **Turvallisen yhdessä ohjauksen rakentuminen**, psykoterapeutti TtM Carita Kuhanen. (webinaari)

   Turvallinen yhdessä työskentely, dialoginen kohtaaminen ja osallisuuden tukeminen ovat keskeisiä erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan kanssa työskentelyssä. Opiskelijan osallisuuden kokemukseen liittyy luottamuksen ja kuulluksi tulemisen tunne, yhdenvertaisuuden ja arvostuksen kokemus sekä mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihin. Myös ammattilaisten näkökulmasta kyse on muun muassa turvallisuuden tunteesta sekä avoimesta ja reflektoivasta asenteesta. Miten yhdessä rakentuu turvallinen ohjaus?

6. **Työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseen**, Maarit Sorjonen, Ammattiopisto Spesia, Paula Pietiläinen, Jyväskylän palvelualan opisto, Annika Heimonen ja Anna-Maija Koskenlahti, Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Poke. (webinaari)

   SamPo projektissa on pilottiopiskelijoiden ohjauksessa hyödynnetty ja kehitetty myös uusia työvälineitä opiskelijan osallisuuden tukemiseksi. Näitä ovat muun muassa itsearviointimenetelmät, opiskelijan verkostokartta, HOKS-työkirja, tukipaketti ja korttityöskentely. Webinaarissa esitellään työvälineitä ja kuullaan kokemuksia eri ammattilisista oppilaitoksista.

7. **Työllistymisen tuki moniammatillisena yhteistyönä**, palvelupäällikkö Anna-Elina Levijoki, Monialaiset työllistymispalvelut, Etelä-Pohjanmaan TE-palvelut. Kommenttipuheenvuorot erityisopettaja Anne Hautala ja työvalmentaja Susanna Tervo Ammattiopisto Spesia. (webinaari)

   Erityistä ja vaativaa erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan työllistymisen tueksi tarvitaan ohjausta ja erilaisia palveluita sekä moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Webinaarissa kuullaan työllistymisen tuen palveluista ja oppilaitosten toimintakäytänteistä sekä opiskelijan osallisuutta edistävästä moniammatillisesta yhteistyöstä työllistymisen tukena.

8. **Opiskelijan osallisuus moniammatillisessa yhteistyössä - tutkimus SamPo-projektista**, kuntoutuksenohjaajaopiskelijat Merja Laurikainen ja Satu Pasanen Jamk. (webinaari)

   Kuntoutuksenohjaajaopiskelijat kertovat opinnäytetyönsä: "Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan osallisuus ammatillisen koulutuksen opintopolulla: monimenetelmäinen tutkimus osallisuuden kuvauksista SamPo-projektin aikana" tuloksia ja johtopäätöksiä. Linkki opinnäytetyöhön: https://www.theseus.fi/handle/10024/803829

9. **Moniammatillinen ohjaus?** lehtori Seija Koskela ja lehtori Kaija Peuna-Korpioja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu. (webinaari)

   Eri ammattilaisten välistä yhteistyötä määritellään monilla käsitteillä: muun muassa moniammatillisuus, monialaisuus, monitoimijuus. Webinaarissa avataan moniammatillisen yhteistyön teoreettisia perusteita, edellytyksiä ja haasteita.

Sampodit - Opiskelijan saumaton opintopolku -projektin podcast –sarja

Miten opiskelijan osallisuutta tukevaa moniammatillista yhteistyötä rakennetaan? Miten moniammatillinen ohjaus tukee työelämässä oppimista? Miten opiskelijan osallisuutta edistävää moniammatillista ohjausta toteutetaan TUVA koulutuksessa? Millainen on erityisopettajan rooli moniammatillisessa yhteistyössä? Miten johtamisella voidaan oppilaitostasolla edistää opiskelijan osallisuuden ja moniammatillisen yhteistyön kehittämistyötä? SamPo opiskelijan saumaton opintopolku -projektissa on kehitetty toimintamalleja, jotka varmentavat opiskelijan osallisuutta ja ohjaus-, opetus- ja kuntoutus- ja hoitopalvelujen tuottajien ja muun tukihenkilöstön saumatonta yhteistyötä ja moniammatillista ohjausta opiskelijan arjessa.

Sampodi -podcastsarjassa näistä teemoista keskustelevat ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen ammattilaiset, johdon edustajat, opiskelija ja työpaikkaohjaaja yhdessä Jamkin kehittäjien kanssa.

1. **Opiskelijan opiskelua ja osallisuutta tukeva moniammatillinen yhteistyö** (podcast)
   Marjaana Jauhiainen, opinto-ohjaaja Ammattiopisto Spesia, Sari Paananen ja Anniina Oksanen, Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Poke

2. **Apua ja tukea matkalla kokiksi** (podcast)
   Elina Järvistö, opettaja, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu ja Krista Luokkanen, opiskelija, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

3. **Työelämässä oppiminen ja erityinen tuki** (podcast)
   Anu Hietikko-Kaukola, ravitsemispalveluvastaava, työpaikkaohjaaja ja Elina Järvistö, opettaja, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu, Katri Kaskilahti, opettaja ja Marika Jammeh, opettaja, Jyväskylän palvelualan opisto Jypao ja Annika Heimonen, lehtori, Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Poke

4. **Moninainen erityisopettajuus ammatillisessa oppilaitoksessa** (podcast)
   Riitta Rantamaa, erityisopettaja, Jyväskylän palvelualan opisto Jypao, Anna-Maija Koskenlahti, erityisopettaja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Poke ja Elina Forslund, erityisopettaja Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

5. **TUVA on opiskelijan tutkimusmatka itseen** (podcast)
   Kirsi Riikonen, erityisopettaja ja Miiko Taka, erityisopettaja, Ammattiopisto Spesia, Satu Aulen-Kujala, ohjaaja, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

6. **Johtaminen kehittämisessä** (podcast)
   Sami Ahonen, rehtori, Jyväskylän palvelualan opisto Jypao ja Jani Pusa, koulutuspäällikkö Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

Toteutuksesta vastasivat:
Merja Kurunsaari, projektipäällikkö, lehtori, SamPoprojekti, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Seija Eskola, asiantuntija, lehtori, SamPo projekti, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Tuukka Kivioja, tekninen toteutus, verkkopedagogiikan suunnittelija, SamPo-projekti, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Työkirja ammattilaiselle alkuun

SamPo konsultaatiomalli

Ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on erityisen tuen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävä (L 531/2017). Ammatilliset erityisoppilaitokset tarjoavat koulutuksia, konsultaatiota ja materiaaleja erityisopetukseen liittyvistä teemoista. Palvelut on tarkoitettu ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja opetus- ja ohjaushenkilöstölle sekä muille erityiseen tukeen oikeutettujen nuorten ja aikuisten parissa työskenteleville. (www.ameo.fi)

SamPo projektissa Ammattiopisto Spesia kokeili ja kehitti yhteistyössä kehittäjäoppilaitosten kanssa opiskelijalähtöisen konsultaatiomallin, jonka avulla tuetaan yleisissä oppilaitoksissa opiskelevia, paljon ja moniammatillista tukea tarvitsevia opiskelijoita ja heitä ohjaavia ammattilaisia.

Ammattiopisto SPESIA

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylän toimipiste

Konsultaatiomalli

Konsultaatio on yksi toteutusmuoto lakisääteisestä ammatillisten erityisoppilaitosten erityisen tuen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävästä (L530/2017 27§)

SamPo Osaamisen vahvistaja

Työ. Elämä. Spesia. | spesia.fi

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni

Mietitään yhdessä

-konsultaatiot tukena oppilaitoksen arjen haasteissa

jamk Jypao sedu Ammattiopisto SPESIA poke

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 Euroopan unioni

Hyvä konsultaatio

- asiakkaan asiaan perehtyvää
- lähtee asiakkaan tavoitteista
- luottaa asiakkaan kykyyn ratkaista ongelmia
- jäsennelty, mutta sallii muutoksia
- muotoutuu ajankäytöltään

- tunteita sallitaan
- kaikkia kunnioitetaan
- asiakkaan vahvuuksia etsitään
- asiakaslähtöistä, kuuntelevaa, vuorovaikutteista
- neuvoja vasta jos pyydetään

Konsultaation vaiheet

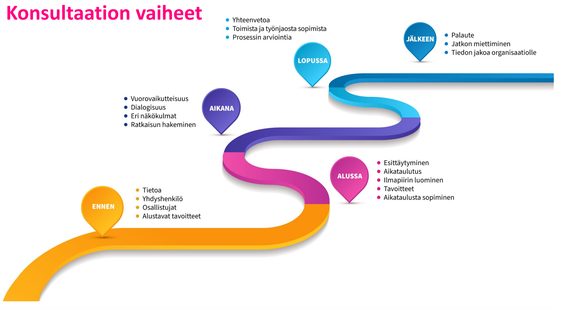

Ammattiopisto SPESIA

1. Opiskelijalle kerrotaan konsultaatiosta
2. Opiskelija antaa luvan tietojen siirtämiseen ja konsultaatioon
3. Opiskelijan kanssa mietitään konsultaation tavoitteita
4. Opiskelija mukaan konsultaatioon ainakin osaksi aikaa Opiskelijaa kuullaan
5. Opiskelijan kanssa mietitään konsultaation antia. Hän antaa siitä palautetta
6. Opiskelijan kanssa pohditaan jatkotoimia

Opiskelijan osallisuuden tukeminen konsultaatioissa

Työ. Elämä. Spesia. | spesia.fi

Erilaisia konsultaatioita

Ammattiopisto SPESIA

- Yksi konsultti
- Opiskelija, ehkä vanhemmatkin mukana
- Yhden kerran konsultaatio
- Tiedon antaminen olennaista
- Vain yksi asiakas
- Tunteisiin pureutuva
- Keskitytään vain konsultaatiokertaan
- Livetapaaminen
- Opiskelijan asian ratkominen
- Yhden tilanteen ratkaiseminen
- Konsultoidaan työparina
- Opiskelija kertoo toiveistaan luottohenkilöille → tieto viedään konsultaatioon
- Konsultaatioiden sarja
- Asiakkaalla tieto, jota hän muokkaa ja jäsentelee
- Asiakkaana tiimi tai työyhteisö
- Asioihin keskittyvä
- Konsultaatioon kytketään luentoja, yksilökeskusteluja, oppimisympäristöön tutustumista
- Kokoontuminen verkossa
- Työyhteisön kehittäminen, toimintamallin luominen

Työ. Elämä. Spesia. | spesia.fi

Työkirja ammattilaiselle alkuun

Videointi osaamisen kehittämisen tukena

SamPo projektissa osana kehittämistyötä hyödynnettiin opiskelijan moniammatillisten ohjauspalavereiden videoita. Videoidut tilanteet olivat autenttisia ja niissä oli aina opiskelija mukana. Videoiden käyttöön liittyi oleellisesti videon katsominen jälkikäteen, videon itsereflektointi ja yhteinen työnohjauksellinen reflektio tutkijoiden kanssa. Videoita hyödynnettiin myös opiskelijan osallisuuden edistymisen tutkimukseen (Tutkimus kehittämisen tukena).

SamPo projektissa huomattiin, että videon käyttö, itsereflektio ja asiantuntijoiden ohjaus edisti työntekijöiden ohjausosaamisen kehittymistä, moniammatillista yhteistyötä ja opiskelijan osallisuutta ohjauskeskustelussa sekä myös opiskelijan opintojen etenemistä. Kehittämistyön tuloksena on syntynyt opiskelijan osallisuutta edistävän moniammatillisen ohjauskeskustelun toimintamalli.

Moniammatillisten ohjaustilanteiden videointia ja niiden reflektointia jälkikäteen voi käyttää erinomaisena keinona ohjausosaamisen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä sekä opiskelijan osallisuuden vahvistamisessa.

Videointeja kannattaa tehdä useita. Aluksi huomio voi kiinnittyä epäolennaisiin seikkoihin. Jatka kuitenkin ja keskity tarkastelemaan keskustelun sisältöä, vuorovaikutusta, eleitä, ilmeitä, ilmapiiriä. Havainnoi myös opiskelijan roolia ja toimintaa, omaa rooliasi ja ammattilaisten välistä vuorovaikutusta.

Voit arvioida moniammatillisen ohjauskeskustelun toimivuutta tämän lomakkeen avulla.

Videoiden käyttö ja hyödyntäminen kehittämistyössä:

Suunnittele hyvissä ajoin, kenen palaveria aiot videoida ja miten videoinnin toteutat. Valmistele opiskelijaa

▽

Kysy videointilupa osallistujilta ja kerro ketkä videon katsovat, mihin videota käytetään ja mitä sille tapahtuu jälkikäteen

▽

Videoi autenttinen ohjaustilanne, jossa olet itse mukana. Kysy palaverin lopuksi miltä tuntui olla palaverissa

▽

Katso video jälki-käteen. Tee itsellesi muistiinpanoja ja poimi hyviä ja huonoja kohtia

▽

Reflektoi videoita yhdessä toisen henkilön kanssa (huom. lupa)

▽

Huolehdi videon asianmukaisesta säilytyksestä/ tuhoamisesta

Erityisen tuen palveluita ja muita tukimuotoja

Työkirja ammattilaiselle alkuun

Työntekijän kokemus opiskelijan osallisuudesta, arviointiväline

Kokemukset opiskelijan osallisuudesta

1. Valitse yksi seuraavista vaihtoehdoista, joka parhaiten kuvaa kokemustasi opiskelijan osallisuudesta pilotin aikana

- ☐ Opiskelija ei juuri osallistu, passiivinen kohde, tuen vastaanottaja
- ☐ Opiskelija osallistuu jonkin verran tuen ja ohjauksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- ☐ Opiskelija osallistuu aktiivisesti ja työntekijät tukevat opiskelijaa
- ☐ Opiskelija ja työntekijät suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä tukea ja ohjausta
- ☐ Opiskelija on päätoimija ja oman ohjausprosessinsa omistaja

Kokemukset moniammatillisesta yhteistyöstä

2. Arvioi moniammatillisesta yhteistyön toimivuutta ja toimintatapoja pilotin aikana asteikolla: 1= ei toteutunut….5= toteutui erinomaisesti

	1	2	3	4	5
Ilmapiiri oli kunnioittava ja luottamuksellinen	☐	☐	☐	☐	☐
Jokainen oli sitoutunut yhteistyöhön	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus oli avointa ja osallistujat ymmärsivät toisiaan	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelija oli yhteistyön päähenkilö ja osallinen toimija	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteisiin keskusteluihin oli mahdollisuuksia ja aikaa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyötä suuntasi yhteinen tiedossa oleva tavoite	☐	☐	☐	☐	☐
Asiantuntijuuttani arvostettiin	☐	☐	☐	☐	☐
Moniammatillisen yhteistyön toimintatavat suunniteltiin yhteistyössä	☐	☐	☐	☐	☐
Pilotissa toteutettiin yhdessä moniammatillista ohjaustoimintaa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyötä ja sen vaikutuksia arvioitiin yhdessä	☐	☐	☐	☐	☐
Moniammatillista yhteistyötä johdettiin ja koordinointiin	☐	☐	☐	☐	☐

Perusteluja (mikä oli toimivaa, mitä kehitettävää)

Moniammatillinen ohjauskeskustelu

3. Arvioi moniammatillisen ohjauskeskustelun, palaverin, toimivuutta ja toimintatapoja (1= ei toteutunut, 5 = toteutui erinomaisesti)

	1	2	3	4	5
Tapaaminen oli hyvin suunniteltu	☐	☐	☐	☐	☐
Kutsu ja ennakkotieto auttoivat valmistautumaan tapaamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijaa oli tiedotettu ja valmennettu tapaamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Neuvottelun alussa määriteltiin yhdessä tapaamisen tavoitteet ja kuultiin jokaisen, myös opiskelijan, toive tapaamiselle	☐	☐	☐	☐	☐
Työntekijöiden ja opiskelijan välinen vuorovaikutus oli avointa – opiskelija tuli kuulluksi	☐	☐	☐	☐	☐
Työntekijöiden välinen vuorovaikutus oli tasapuolista ja jokaista kuultiin	☐	☐	☐	☐	☐
Tapaamisen vetäjä huolehti keskustelun etenemisestä ja koordinoinnista	☐	☐	☐	☐	☐
Tietoa tuotettiin työntekijöiden ja opiskelijan kanssa yhdessä	☐	☐	☐	☐	☐
Tapaamisessa koottiin yhdessä opiskelijan kanssa suunnitelma, johon jokainen sitoutui	☐	☐	☐	☐	☐
Sovittiin jatkotoimenpiteistä ja seurannasta	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistujilta kysyttiin palautetta ohjauskeskustelun päätteeksi	☐	☐	☐	☐	☐

Perusteluja vastauksille (mitä hyvää, mitä kehitettävää)

4. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten opiskelijan osallisuutta moniammatillisissa ohjauskeskusteluissa?

- ☐ Opiskelijan mielipidettä ei kysytty, opiskelija on kuuntelija ja ei osallistu päätöksentekoon
- ☐ Opiskelijaa kuunnellaan ja tulkitaan sekä pyritään ymmärtämään
- ☐ Opiskelijaa tuetaan ilmaisemaan oma mielipiteensä ja annetaan aikaa ja mahdollisuuksia ja opiskelijan mielipiteet otetaan huomioon.
- ☐ Opiskelija on mukana kaikessa suunnittelussa, päätöksenteossa ja arvioinnissa.
- ☐ Opiskelijaa tuettiin päätöksenteosta ja kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan - opiskelija oli päätoimija.

Kurunsaari ja Eskola 2022

Oppilaitosten verkostokartat

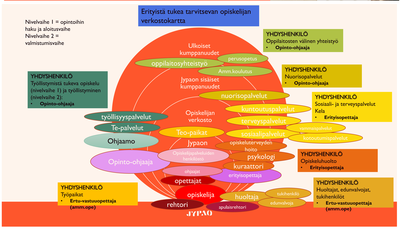

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

Verkostokartta

Sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluiden verkostot

Kelan kuntoutusmuotoja ovat opiskelijan minulla opintojen alkuvaiheilla, niiden aikana sekä työelämään siirtymisessä. Valmentajan pääroolin yhteyttä ja yvyötetään tarvittaessa yhteistyöpalaverein opiskelijan luvalla.

Nepsyvalmentaja on mukana opiskelijan minulla ohjatun ja tukien elämän eri osa-alueilla sekä opintojen aikana ja jälkeen. Valmentajan pääroolina yhteyttä ja yvyötetään tarvittaessa yhteistyöpalaverein opiskelijan luvalla.

Nuorten työpajoissa tarjotaan henkilöstöä nyköjän yksi enemmän ohjaus- ja mentorinvuorovuoroineet. Näiden opiskelijoiden opintojen ohjaukseen ja jatkosuunnitelmien laatimiseen osallistuvat **huhuvan lähen** kanssa tärkeää. Erilaiset tuki, hoito-, terapia- ja muut ohjaustoimenpiteet pyritään aina ennenaan mukaan myös opiskelijan opintoja.

Työelämän ja työllistymispalveluiden verkostot

Työpajatoiminta: Etelläpohjanmaan työpajat ovat, Tiimma ry, Toiminnan talo, Juniki, Pajo 66 edistää mm. jokaisen työttömänä olevien työvoimikoulu ja työpajatoiminta. Työpajat tarjoavat mm. työkokeilua, sosiaalisen toimintakyvyn, arjen osaamisen hallintaa ja elämänhallinnan parantamista.

Työllistämistuetta (PTV-valmennus): PTV-toimintamallin tarkoitus on tukea ja edistää mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden henkilöiden työelämään pääsyä ja siellä pysymistä. Tuki on yksilöllistä ja kestoltaan aikuisempien opiskelijoiden minulla opintojen aikana ja lamoine tiivistä yhteistyötä. Yhteistyötä tekevät työhönvalmentajan kanssa mm. työharjoittelupaikan etsimisessä ja työpaikkaohjauksessa.

Esty työllisyyspalvelut Esty työllisyyspalvelut ovat kokeva. Sulaan kaikissa vaiheissa. Kuitaavat mm. työhönvalmennusta, työkokeilua.
Esty.fi/palvelut/palvelut-nuorille-2

Ohjaamo on alle 30-vuotiaille suunnattu matalan palvelu, josta saa tietoa, neuvontaa ja ohjausta koulutus-, työ- ja tukiasioihin. Ohjaamossa työskentelevät myös ohjaajat ja arkeen liittyvissä asioissa. Ohjaamon kanssa tehdään yhteistyötä myös varsinkin markkinoilla.
Etusivu - Ohjaamo Seinäjoki - Ohjaamo (ohjaamot.fi)

Tuetun työllistymisen palvelu (E-P:n hyvinvointialue) on tarkoitettu työikäisille henkilöille, jotka tarvitsevat yksilöllistä tukea työllistymiseen.
Tuetun työllistymisen palvelu (E-P:n hyvinvointialue) - Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue (thaseq.fi)

Sedulla on tiivis yhteistyö TE-palveluiden kanssa. Tarvittaessa opiskelijalle tehdään TE-palveluihin asiakassuunnitelma työllistymistä. Lisäksi mainittakoon Yhteistyö myös TE-palveluiden kautta tarjottava järjestelmällä koulutuksia.

Kuntokokeilut (työ! kanssjaus-ihmajoki Kuntokokeilut (työ! kanssjaus-ihmajoki) Työ! -kevätliteena on palvelu, jolla pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille.

TYP on työllistymistä edistävä monialainen palvelu, joka mahdollistaa kattavien työhönkäyjen palveluiden yhteensovittamisen sekä edistää hakijan osaamista ja työmarkkinavalmiuksia. TYP on TE-palveluiden, kunnan sekä Kelan yhteinen toimenkuva.

Palvelulun voi ohjautua esimerkiksi opinto-ohjaajan, kuraattorin tai TE-palvelu henkilökunnan ohjauksesta.

Työelämässä oppimisen paikat on tärkeä osa opiskelijan ammatillista kasvua ja kehittymistä. Käytännössä se tiimi, lisäksi paras tapa työllistyä.

Muut ulkoiset verkostot

Etsivä nuorisotyö työ vieraillemassa kumppanilla. Etsivä nuorisotyö on mukana syksyisin TUVAn työhönjärjestelmässä. Keväisin tehdään TUVAn ja etsivän kanssa suunnitelmallista yhteistyötä, jossa etsivän työntekijä pääsee tutustumaan kaikkiin alueen päättäviin 9-luokkiin. Etsivä nuorisotyö tekee myös myös opintoja, sopimuksia ja tukea sekä vahvistaa Nuorisotakuun mukaisia ilmoituja Etsivälle nuorisotyölle.

Sedulla pitkän linjan kehittäjä ja yhteistyötä, **Hankkeet** ja mahdollisuus toteuttamaan kehittämisen ja suunnittamisen sekä verkostoimisen.

MOMI-info on maksuton ohjausta tarjoava palvelu, jossa opiskelijat tekevät yhteistyötä myös yhteistyökumppaneiden, kuten oppilaitosten kanssa.
https://www.seinajoki.fi/kulttuu/kansalaisopisto/momi/Pinnahanmuutoksen-momi-info/

Perusopetuksen opinto-ohjaajat ovat tärkeä linkki nivelvaiheessa ja saattaen vaihdossa. Jos opintovalmiuksien opinnot ovat kesken opiskelijan siirtyessä aiheella, tehdään hänestä varsinaisen ilmoitus, jolloin opiskelijan on helpompi kohtautuessa vaikeuksissa vaikeuksissa. Nuorisotakuun myötä ilmoitus Etsivälle nuorisotyölle.

Lukioiden opinto-ohjaajat tai kuraattorit ovat ohjaamassa niitä opiskelijoita, jotka eivät pääse suoraan opintoja ja saavat tai toiseksi etene lukioon. Lukion tehtään opinto-ohjaajien kanssa yhteistyötä, jossa myös TUVA opiskelija tähtee tutustumaan ammatillisiseen koulutukseen. Opiskelijat saavat tukea ja ohjausta **opinto-ohjaajilta** opinnoissaan sekä siirtymisessä jatko-opintoihin tai työelämään.

Kuraattorit ovat opiskelijan sekä perheen tukena erilaisissa haasteissa ja elämissä sekä KELA-etuuksien, kuten nuoren kuntoutusrahan asioissa.

Sedun sisäiset verkostot

Sedussa tehdään lukemisen ja kirjoittamisen testit, myös Moksi -aluilleisti. Tulosten jälkeen **koulupsykologi** jotkut tutkimuksiaan. Tämän yhteistyön päätteeksi tapaamme koko tiimin kanssa, jossa käymme läpi mukana eri myös opiskelijan perheenjäsenä. Näitä tukkeja käytetään erityisesti opiskelijan saattaen nivelvaiheita TUVA koulutuksesta perusluokkiinsiin siirryttäessä.

Terveydenhoitajajokaiselle kuulunut jokaiselle tiedon opiskelijalle. Opiskelijalle järjestetään terveystarkastuksen ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja ja kuraattori ovat usein ohjaamassa TUVA-koulutukseen opiskelijoita, jos opintoja eivät suju syystä tai toisesta. Opinto-ohjaajien kanssa tehdään yhteistyötä myös, että TUVA opiskelija tähtee tutustumaan ammatillisiseen koulutukseen. Opiskelijat saavat tukea ja ohjausta **opinto-ohjaajilta** opinnoissaan sekä siirtymisessä jatko-opintoihin tai työelämään.

Kuraattorit ovat opiskelijan sekä perheen tukena erilaisissa haasteissa ja elämissä sekä KELA-etuuksien, kuten nuoren kuntoutusrahan asioissa.

Uraohjaaja mentti opiskelijan kanssa eri koulutuksia ja työmahdollisuuksia. TUVAna uraohjaaja on aktiivisesti mukana työelämäjakson tukijaksoihin tunteisessa ja yhteydenpidossa tukijaksoihin.

Koulutustiimissä koulutustiimi omaan alan/TUVA:n asioista. Koulutustiimi tarkoitus on vastata eitä, että opiskelijan suunnitelmaan perustetta ja mutta säädöksiä noudatetaan, opiskelijan opintoja ohjataan ja tuetaan, että myös tuen tarpeen opiskelijat.

Erva-ryhmä on erityisopettajavastaavista koostuva ryhmä, joka kokoontuu kerran viikossa, ervana ja ainoi erityisiä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen tilitysjä toimenpiteitä. Erva-ryhmä vastaa myös erilaisista toimintatavoista, joilla tiltyydä joka erityisen tukeen tai muuten opiskeluhyvinvointiin.

Vauhditalossa on mutaan tyrmyksen paikka, minne Sedun opiskelija voi tulla lukemään opintojaan. Vauhditalossa opiskelijan on mahdollista saada tukea myös sosiaalisiksi tai kuulittaa opintojaan. Vauhditalossa on erityisopettaja ja ammattiohjaaja tukemassa ja ohjaamassa.

Puolakaseula on Nuoriot, joka muodostuu Seinäjoen perusopetuksen opinto-ohjaajista, Sedun opiskeluhuollosta, TUVAn vastuuohjaajista, TE-palveluiden edustajasta, Seinäjoen nuorisopalvelujen ja etsivän nuorisotyön edustajasta. Foorumi kokoontuu noin 6 kertaa vuodessa eri viestuttelussa, yhteishaun kokoon ja tiedon jakamiseen. Yhteistyön aikana opintojen aikana, ennen jouluja sekä per kertaa kevällä. Näissä kohtaamisissa opiskelijoiden tarkoituksen tilanteja ajatuksena se, että yksikäänen ei katoa yhtä kautta koulutuksen ulkopuolelle.

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto

Verkostokartta

Ammattiopisto Spesia, Jyväskylän toimipiste

Oppilaitoksen verkostokartta

Verkostokartta löytyy laajempana ja tarkempana Prezi-tiedostona osoitteessa: https://prezi.com/view/FnK760yaXhWohnpsWvkP/

Työkirja ammattilaiselle alkuun

OPISKELIJAN POLKU

PILOTTI 2/ LUKUKAUSI 21/22

VERKOSTO:
OPISKELIJA, HUOLTAJA, VASTUUOPETTAJA, OPO, ERVA, SOSIAALIOHJAAJA, OPISKELIJAN TUKIHENKIKÖ, PSYKIATRINEN SAIRAANHOITAJA KURAATTORI, KASVATUSOHJAAJA JA TYÖPAIKKAOHJAAJA

11/21
Opiskelija rekrytoitu hankkeeseen. Syynä: opiskeluvaikeudet, poissaolot, terveydentila. Työelämäjaksoille lähteminen haasteellista.

12/21
Pidetty verkostopalaveri ,jossa yhdessä suunniteltu työelämäjaksoa. Tämän perusteella opiskelija ohjattuna kysynyt paikkaa ja tehty sopimus

1/22
Opiskelija ei mennyt työelämään sovitusti, Jakso keskeytyi. Opintoja jatkettiin koululla toisen ryhmän mukana.

2/22
Verkostopalaveri jonka aiheena poissaolot, kaverisuhteet ja kotona asuminen. Selvittelyssä maksusitoumus koulu tsempparille. Tavoitteena keskittyä paremmin koulun käyntiin ja lopettaa karkailu

3/22
Opiskelijaa ohjattu kysymään tyko paiikkaa. Paikka saatu ja sopmustehty.

4/22
Verkostopalaveri kuntouturaha hakemuksesta ja opintojen tilanteesta. Tehty erityisentuen suunnitelma. Suunniteltu kevään tyko jaksoa.

4/22
Työpaikkakäynti
Opiskelijan jaksaminen työpaikalla on ollut haastavaa, Päädytään lyhennettyyn työviikkon. Rajataan työpaikalla tehtäviä työtehtäviä siten että opiskelija keksittyy vain astiahuoltoon ja linjaston hoitoon.

5/22
Käyty palauteskustelu TYko jakson sujumisesta ja kirjattu suoritukset Wilmaan. Kevennetyn työviikon vuoksi näyttöä ei toteutettu alkuperäisen suunnitelman mukaan.

5/22
Seuraavan vuoden tyko jaksoja suunniteltu siten, että jatkaa samassa paikassa toisen jakson.

- Koko prosessin aikana mukana yllä näkyvä verkosto, kokoonpano hiukan aiheen mukaan vaihdellen.
- Näiden tapahtumien lisäksi, opiskelijan ohjausta toteutettu lähes päivitäin. Myös huoltajaan ollaan oltu yhteydessä vähintään viikoittain

PILOTTI 2/ LUKUKAUSI 22/23

8/22
Verkostopalaveri, käsitelty opiskelijan muuttunutta asumistilannetta. Nuori muuttanut asumaan itsenäisesti. Koulun sujumista seurataan tarkasti.

11/22
Verkostopalaveri: Käsitelty poissaoloja, kaverisuhteita ja jaksamista.

12/22
Suunniteltu opiskelijan kanssa tykojaksoa. Ohjattu kysymään paikkaa edellisvuoden paikasta, johon keväällä sovittiin jatko tyko-jakso.

12/22
Opiskelija ei rohjennut kysymään paikkaa sovitusti. Vastuuopettaja selvitteli mahdollisuutt päästä samaan paikaan jatkamaan tykoa.

12/22
Tyko jakso ei onnistunut suunnitellussa paikassa organsiaation muutoksen vuoksi. Tämä opiskelijalle, hyvin haastava tilanne.

12/22
Pohdittu opiskelijan ja huoltajan kanssa toista mahdollista tyko paikkaa. Opiskelija kysyy huoltajan kanssa paikkaa toisaalta. Opiskelijan motivaatio paikan vaihtoon oli mitätän.

12/22
Opiskelija sai tykopaikan. Vastuuopettaja koittanut kovasti motivoida menemään negatiivisista ennakkokäsityksistä huolimatta.

1/23
Opiskeliija aloitti tykojakson. Ohjaavaopettaja mukana toisena aamuna. Jakso lähti hvyin käyntiin ja opiskelija oli positiivisesti yllättynyt paikasta. Vaikutti hyvin motivoituneelta.

2/23
Tyko jakso onnistunut yli odotusten opiskelija suorittaa näytön jakson lopussa

- Koko prosessin aikana mukana yllä näkyvä verkosto, kokoonpano hiukan aiheen mukaan vaihdellen.
- Näiden tapahtumien lisäksi, opiskelijan ohjausta toteutettu lähes päivitäin. Myös huoltajaan ollaan oltu yhteydessä vähintään viikoittain

VERKOSTO:
OPISKELIJA, HUOLTAJA, VASTUUOPETTAJA, OPO, ERVA, SOSIAALIOHJAAJA, OPISKELIJAN TUKIHENKIKÖ, PSYKIATRINEN SAIRAANHOITAJA KURAATTORI, KASVATUSOHJAAJA JA TYÖPAIKKAOHJAAJA

Työkirja ammattilaiselle alkuun